

Agenda – Y Pwyllgor Cymunedau, Cydraddoldeb a Llywodraeth Leol

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 2 – y Senedd	Sarah Beasley
Dyddiad: Dydd Mercher, 18 Tachwedd 2015	Clerc y Pwyllgor 0300 200 6565
Amser: 09.00	SeneddCCLLL@Cynulliad.Cymru

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant

2 Ymchwiliad i Adolygiad Siarter y BBC: sesiwn dystiolaeth 5 – Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth

(09.00 – 10.30)

(Tudalennau 1 – 49)

Ken Skates AC, y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth

Natasha Hale, Dirprwy Gyfarwyddwr Sectorau a Busnes, Llywodraeth Cymru

Egwyl (10.30 – 10.45)

3 Ymchwiliad i Adolygiad Siarter y BBC: sesiwn dystiolaeth 6

(10.45 – 11.45)

(Tudalennau 50 – 67)

Dr Ruth McElroy, Prifysgol De Cymru

Dr John Geraint, Green Bay Media

Angela Graham, Sefydliad Materion Cymreig

Yr Athro Tom O'Malley, Prifysgol Aberystwyth

4 Papurau i'w nodi

(Tudalennau 68 – 82)

- 5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod**

- 6 Ymchwiliad i Adolygiad Siarter y BBC – trafod y dystiolaeth a ddaeth i law yn sesiynau 5 a 6**
(11.45 – 11.55)

- 7 Y Bil Amgylchedd Hanesyddol (Cymru): trefn y drafodaeth ar gyfer trafodion Cyfnod 2**
(11.55 – 12.00) (Tudalennau 83 – 84)

- 8 Gohebiaeth gan y Pwyllgor Busnes – Etifeddiaeth y Pedwerydd Cynulliad**
(12.00 – 12.30) (Tudalennau 85 – 92)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Ken Skates AC / AM
Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Culture, Sport and Tourism

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref

Christine Chapman AC
Y Cadeirydd
Y Pwyllgor Cymunedau, Cydraddoldeb a Llywodraeth Leol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

4 Tachwedd 2015

Annwyl Christine

Ers imi ddod i'r Pwyllgor ar 16 Medi, gwelwyd nifer o ddatblygiadau o ran mewnbwn Llywodraeth Cymru i'r broses o adnewyddu Siarter y BBC.

Yn ystod y misoedd diwethaf, mae Gweinidogion Cymru a'u swyddogion wedi bod mewn cysylltiad agos â Llywodraeth y DU, er mwyn sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn cymryd rhan lawn yn y trafodaethau i adnewyddu'r Siarter o'r dechrau'n deg. Gallaf gadarnhau bod y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth wedi'i lofnodi gan bob parti perthnasol - Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU, Ymddiriedolaeth y BBC a Gweithrediaeth y BBC. Mae hyn yn diogelu rôl ymgynghorol, ffurfiol Llywodraeth Cymru yn yr adolygiadau cyfredol o'r Siarter ac adolygiadau'r dyfodol, yn unol â'r trefniadau yn yr Alban a Gogledd Iwerddon. Rwy'n amgáu'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth sydd wedi'i lofnodi.

Fel yr esboniwyd eisoes i'r Pwyllgor, oherwydd amseru'r broses o adolygu'r Siarter, gwnaed penderfyniad i ddatblygu Memorandwm cychwynnol a fyddai'n ffurfioli rôl Llywodraeth Cymru nawr. Mae hefyd yn rhwymo pawb sy'n ei lofnodi i gydweithio â Chynulliad Cenedlaethol Cymru er mwyn datblygu ail Femorandwm, a fydd yn cynnwys y Cynulliad Cenedlaethol fel llofnodwr ac yn disodli'r cyntaf. Bydd yn cadw ymrwymadau o'r Memorandwm cyntaf ac yn ffurfioli rôl y Cynulliad Cenedlaethol wrth iddo barhau i graffu ar y BBC a'r dyletswyddau cysylltiedig a osodir ar y BBC - i roi adroddiadau a datganiadau blynyddol o gyfrifon i Lywodraeth Cymru a Chynulliad Cenedlaethol Cymru ac ymddangos yn rheolaidd gerbron pwyllgor(au) perthnasol y Cynulliad. Bydd y rhain yn debyg i'r rheini sydd eisoes ym Memorandwm yr Alban.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0300 0603300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0300 0604400
gohebiaeth.Ken.Skates@cymru.gsi.gov.uk

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eisoes mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn trafod hyn gyda swyddogion o swyddfa'r Llywydd a'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Dylid cytuno ar yr ail Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth, felly, a'i sefydlu ymhell cyn cylch adrodd nesaf y BBC yn 2016.

Ym mis Hydref, rhoddodd Llywodraeth Cymru ymateb manwl i bapur ymgynghori Llywodraeth y DU am ddyfodol y BBC, a lansiwyd ar 16 Gorffennaf. Rwy'n ymwybodol bod yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi derbyn dros 192,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad hwn. Rwy'n amgáu ein hymateb er gwybodaeth ichi.

Er bod gan Lywodraeth Cymru rôl ffurfiol yn yr Adolygiad o'r Siarter, roedd yr ymateb yn gyfle, yn gynnar yn y broses, i amlinellu ein sylwadau ar nifer o'r prif faterion sydd dan ystyriaeth yn y ddogfen ymgynghori, yng nghyd-destun Cymru.

Roedd ein hymateb yn canolbwyntio'n bennaf ar:

- y gwasanaethau y dylai'r BBC, fel prif ddarllidwr y DU ar gyfer y cyhoedd, fod yn eu darparu ar gyfer Cymru;
- yr angen iddo gael mandad ac adnoddau priodol i'w darparu;
- yr angen i gryfhau'r trefniadau atebolrwydd i'r gwahanol wledydd a'r rhanbarthau, gan gynnwys Cymru, a'r trefniadau craffu ar eu cyfer.

Yn ein hymateb, nodwyd na chynhaliwyd gwerthusiad nac asesiad o ran pa mor addas yw rhwymedigaethau cyfredol gwasanaethau cyhoeddus i'w diben, ar ôl datganoli pwerau helaeth i'r llywodraethau gwahanol. Dros yr un cyfnod, caniatwyd i'r rhwymedigaethau hynny gael eu herydu, am resymau masnachol i raddau helaeth. Nodwyd bod angen adolygiad o'r fath ar frys erbyn hyn a galwyd am iddo gael ei gynnal ochr yn ochr â'r adolygiad o'r Siarter, fel sail i unrhyw dargedau ar gyfer darparu gwasanaethau yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau a allai gael eu cynnwys yn y Siarter newydd, a fydd yn gysylltiedig â set newydd o ddibenion a gwerthoedd cyhoeddus.

Ar ôl inni gyflwyno ein hymateb, ysgrifennodd Prif Weinidog Cymru at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ar 19 Hydref i atgyfnerthu rhai o'r pwyntiau allweddol hyn am ddyfodol Darlledu Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru, yn Gymraeg ac yn Saesneg. Pwysleisiodd fod angen cynnal adolygiad ar frys a galwodd am iddo ganolbwyntio'n glir iawn ar ddibenion cyhoeddus y BBC yng Nghymru, yn benodol o ran y ddarpariaeth ar gyfer cynulleidfaoedd Cymru a sut mae'n portreadu Cymru.

Awgrymodd y Prif Weinidog y dylai'r adolygiad ystyried newidiadau sy'n deillio o ddatganoli a'r newidiadau o fewn y DU, cwestiwn hyrwyddo a chynnal y Gymraeg a diwylliant Cymru, cwestiwn cynrychioli pobl a bywyd Cymru a'r methiannau sydd yn y farchnad ar hyn o bryd mewn perthynas â Darlledu Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru.

Byddai angen i adolygiad o'r fath ystyried S4C sydd, er gwaethaf ei hannibyniaeth ar y BBC, ag elfennau diwylliannol, masnachol ac addysgol sy'n amlwg yn debyg. Gwnaeth y Prif Weinidog hi'n glir nad oedd yn awgrymu y dylid tynnu oddi wrth annibyniaeth S4C - a dweud y gwir, er mwyn helpu i sicrhau annibyniaeth strategol ac ariannol S4C, roedd wedi ysgrifennu at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yr wythnos flaenorol yn galw ar Lywodraeth y DU i gomisiynu ar frys yr adolygiad annibynnol o S4C a oedd wedi'i addo yn ystod cyfnod yr adolygiad cyfredol o wariant. Adlewyrchwyd hyn hefyd yn ein hymateb i ymgynghoriad y BBC ar yr Adolygiad o'r Siarter.

Daeth y Prif Weinidog i'r casgliad y dylai'r adolygiad fod yn sylfaen i "gontract" Siarter newydd i Gymru. Byddai hyn yn ddiwylliant a chymru mae ei angen ar Gymru a'r hyn y

mae'n ddyletswydd ar y BBC i'w gyflawni yn ystod y ddegawd i ddod, ar gyfer cynulleidfaoedd yng Nghymru ac am Gymru ar gyfer gweddill y byd.

Edrychaf ymlaen at roi mwy o wybodaeth ichi am y materion hyn pan fyddaf gerbron y Pwyllgor ar 18 Tachwedd.

Yn gywir

Ken Skates AC / AM

Y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Culture, Sport and Tourism

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING: BBC CHARTER REVIEW/WELSH GOVERNMENT

Preamble

Following the final agreement of the Memorandum of Understanding between the UK Government, Scottish Government, Scottish Parliament and the BBC (see 'Background'), the UK Government is hereby seeking to establish parity for the Welsh Government in respect of a formal consultative role in the process of Charter Review and the ongoing scrutiny of the BBC

Parties

- The Department for Culture, Media and Sport (The Department)
- The BBC¹
- The Welsh Government

Commitments:

1. Charter Review

The BBC is established by Royal Charter. The Charter sets out how the BBC is constituted, its public purposes, and the respective roles and composition of the BBC Trust and the Executive Board. The current Royal Charter expires at the end of 31 December 2016.

The terms of the formal consultative role for the Welsh Government in the process of reviewing the BBC's Charter shall be as follows:

- The Department will consult the Welsh Government on the draft terms of reference for the Charter Review in advance of their publication.
- The Welsh Government will lay the final terms of reference for the Charter Review before the National Assembly for Wales.
- The Department will consult the Welsh Government through the process of reviewing the Charter.
- The Welsh Government will lay the draft Charter and Framework Agreement before the National Assembly for Wales, and should the Assembly deem it appropriate, schedule a 'take note' debate on the content of the draft Charter and Framework Agreement².

¹ In this Memorandum of Understanding - "the BBC" means the British Broadcasting Corporation; "the Executive" means the Executive Board of the BBC; and "the Trust" means the BBC Trust; and any reference to "the BBC" (without qualification) includes a reference to both the Trust and the Executive, so far as makes sense in the context.
² This would ensure parity with the processes in the UK Parliament for the last Charter Review in 2006. See the 'take note' debate in the House of Lords, 16 June 2006.

- The Department will consult the Welsh Government before recommending to Her Majesty in Council that the draft Charter is granted.

2. Annual reports and accounts, and appearing before committees

As part of 'Powers for a Purpose: Towards a lasting devolution settlement for Wales' in February 2015³, the UK Government indicated that it would '*...seek a commitment from the BBC and S4C that they should send their annual reports and accounts for laying in the Assembly*'.

Prior to the publication of the BBC's annual report and accounts for 2015/16 the signatories will work to agree a revised Memorandum of Understanding, to supersede this one, which would (subject to agreement⁴) include commitments in the following areas, to establish parity across the devolved Governments in relation to annual reports and accounts, and appearing before committees:

- A commitment from the BBC to send its annual report and accounts to the Welsh Government and a commitment from the Welsh Government to lay these before the National Assembly for Wales; and
- A commitment from the BBC to appear before the National Assembly for Wales committees on matters relating to Wales, on the same basis as it does in the UK Parliament

3. Next Charter

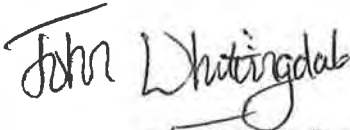

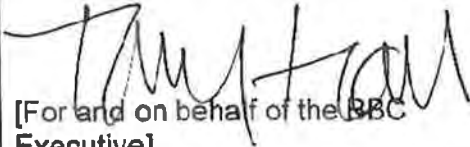
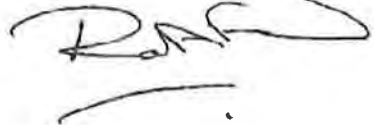
Subject to a Royal Charter for the continuation of the BBC being granted, the consultative processes relating to Charter Review set out above, and such commitments as are agreed in relation to the BBC's Annual Reports and Accounts, and appearing before committees referred to above will be enshrined in that Charter and in all subsequent Charters unless otherwise set in statute elsewhere.

<http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200506/ldhansrd/v060616/text/60616-01.htm>); and the Commons debate on 10 July (see: <http://www.parliament.the-stationary-office.co.uk/pa/cm/cmvote/80710v01.htm>).

³[https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/408587/47683_CM9020_ENGLISH.p](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/408587/47683_CM9020_ENGLISH.pdf)
df

⁴ Including with the National Assembly for Wales

4. Signatures

 <p>[For and on behalf of the Department]</p>	
 <p>[For and on behalf of the BBC Executive]</p>	 <p>[For and on behalf of the BBC Trust]</p>

5. Background

Following the referendum on the independence of Scotland on 18 September 2014, the Smith Commission Agreement, published on 27 November 2014⁵, made several proposals specific to the British Broadcasting Corporation (BBC). As set out in paragraph 36 of the Agreement:

There will be a formal consultative role for the Scottish Government and the Scottish Parliament in the process of reviewing the BBC's Charter.

The UK Government's Command paper, 'Scotland in the United Kingdom: An enduring settlement'⁶, published in January 2015, set out at paragraphs 5.2.1 – 5.2.3 how paragraph 36 of the Smith Commission Agreement would be enacted by a Memorandum of Understanding (MoU), stating;

5.2.1 Paragraph 36 of the Smith Commission Agreement, which relates to the relationship between the British Broadcasting Corporation (BBC) and the Scottish Government and Scottish Parliament, will be enacted by Memorandum of Understanding (MoU). This MoU, entered into by the UK Government, Scottish Government, Scottish Parliament and the BBC, will fulfil the Agreement's proposal by setting out commitments that guarantee a full consultative role for the Scottish Government and Scottish Parliament in the review of the Royal Charter and the ongoing scrutiny of the BBC.

5.2.2 The commitments outlined in the MoU will be:

- A commitment on the UK Government to consult with the Scottish Government and Scottish Parliament before recommending that any Royal Charter on the BBC is granted, and detail concerning the terms of engagement throughout the review process;*
- A commitment from the BBC to send its annual report and accounts to the Scottish Government and a commitment from the Scottish Government to lay these before the Scottish Parliament;*
- A commitment from the BBC to appear before Scottish Parliament committees on matters relating to Scotland; and*
- A commitment to enshrine all the above in the next Charter.*

5.2.3 Setting this out in an MoU, rather than draft clauses, ensures that the BBC's integrity and independence is secured by keeping its governance and constitutional arrangements off the statute books. Importantly, delivering this commitment by MoU will ensure that the Scottish Government and Scottish Parliament are able to have a

⁵ <https://www.smith-commission.scot/smith-commission-report/>

⁶ <https://www.gov.uk/government/publications/scotland-in-the-united-kingdom-an-enduring-settlement>

consultative role in time for the next Charter Review, which is due to commence after the 2015 General Election; any draft clauses in this respect, setting out a formal role for the Scottish Government, would necessarily come into force too late to guarantee such an involvement. Furthermore, the process, timing and scope of the review of the BBC's Charter are not set out in statute.

This Memorandum of Understanding establishes parity for the Welsh Government in respect of a formal consultative role in the process of Charter Review and commits all signatories to ensuring parity in respect of the ongoing scrutiny of the BBC.

Ymateb Llywodraeth Cymru i Ymgynghoriad Adolygiad Siarter y BBC

Rhagarweiniad

Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu'r cyfle i ymateb i'r ymgynghoriad cyhoeddus hwn ar yr Adolygiad o Siarter y BBC.

Yn ystod y misoedd diwethaf, mae Gweinidogion Cymru a'u swyddogion wedi bod mewn cysylltiad agos â Llywodraeth y DU er mwyn sicrhau bod Llywodraeth Cymru yn cymryd rhan lawn yn y trafodaethau i adnewyddu'r Siarter o'r dechrau'n deg. Rydym wedi llofnodi Memorandwm Cydddealltwriaeth gyda Llywodraeth y DU a'r BBC, sy'n rhoi rôl ymgynghorol, ffurfiol i Lywodraeth Cymru yn yr adolygiad o'r Siarter, yn unol â'r trefniadau yn yr Alban a Gogledd Iwerddon. Mae'r llofnodwyr wedi ymrwymo i gydweithio â'r Cynulliad Cenedlaethol, er mwyn datblygu Memorandwm pellach a fydd yn diogelu rôl y Cynulliad wrth iddo barhau i graffu ar y BBC yng Nghymru a'i dal yn atebol.

Er bod gan Lywodraeth Cymru rôl ffurfiol yn yr Adolygiad o'r Siarter, rydym yn falch o gael achub ar y cyfle hwn, yn gynnar yn y broses, i nodi ambell beth sydd wedi ein taro ynghylch nifer o'r materion allweddol sydd dan sylw yn y ddogfen ymgynghori, yng nghyd-destun Cymru. Bydd ein hymatebion i rai cwestiynau yn fanylach nag i eraill; ar hyn o bryd, rydym yn bwriadu canolbwyntio'n bennaf ar:

- y gwasanaethau y dylai'r BBC, fel prif ddarllidwr y DU ar gyfer y cyhoedd, fod yn eu darparu ar gyfer Cymru;
- yr angen iddo gael mandad ac adnoddau priodol i'w darparu;
- yr angen i gryfhau'r trefniadau atebolrwydd i'r gwahanol wledydd a'r rhanbarthau, gan gynnwys Cymru, a'r trefniadau craffu ar eu cyfer.

Mae'n hollbwysig bod y Siarter newydd yn adlewyrchu'n llawn fuddiannau pobl Cymru a'r setliad datganoledig cyfredol, sy'n newid. Mae Cymru yn genedl yn ei rhinwedd ei hun ac mae ganddi ddiwylliant ac iaith unigryw. Mae ei hethos dwyieithog a'i natur a'i hanes yn unigryw o fewn y DU; mae angen eu diogelu a'u dathlu.

Fel y mae'r datganiad a lofnodwyd gan dri o arweinwyr pleidiau Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 10 Gorffennaf 2015¹ yn ei adlewyrchu, mae yna gryn bryder am yr heriau sy'n wynebu BBC Cymru Wales ac S4C yn sgil pwysau ariannol. Adlewyrchwyd hyn hefyd yn nadl y Cyfarfod Llawn ar ddarllid yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru ar 23 Medi 2015².

¹ <http://gov.wales/docs/drah/publications/150909-cross-party-statement-en.pdf>

² <http://www.cynulliad.cymru/cy/bus-home/pages/rop.aspx?meetingid=3429&assembly=4&c=Record%20of%20Proceedings#237962>

Mae Llywodraeth Cymru a Chynulliad Cenedlaethol Cymru yn disgwyl i'r BBC weithredu yn unol â'i datganiadau cyhoeddus y bydd y trefniant a gyhoeddwyd ar 6 Gorffennaf 2015 rhyngddi a Llywodraeth y DU mewn perthynas â ffi'r drwydded yn ariannol niwtral i'r BBC ac na fydd yn effeithio ar wasanaethau. Roedd y datganiad trawsbleidiol yn nodi bod rheolwyr y BBC yn rhoi sicrwydd na fydd y cytundeb hwn, felly, yn effeithio ar gyllidebau BBC Cymru Wales nac S4C. Rydym hefyd yn disgwyl i Lywodraeth y DU anrhydeddu telerau'r cytundeb a pheidio â gwneud mwy o doriadau na brigdorri referniw ffioedd trwyddedau'r BBC.

Roedd y datganiad yn mynegi pryder ynghylch y ffaith na ymgynghorwyd â Llywodraeth Cymru nac â'r Cynulliad Cenedlaethol cyn dod i'r cytundeb hwn a'i bod yn annemocrataidd bod Llywodraeth y DU a'r BBC wedi gwneud penderfyniadau y tu ôl i ddrysau caeedig ac y tu allan i broses adnewyddu Siarter y BBC.

Pam y BBC? Cenhadaeth, diben a gwerthoedd

C1 Sut gellir gwella dibenion cyhoeddus y BBC fel bydd rhagor o eglurder ynghylch beth ddylai'r BBC ei gyflawni?

Mae rôl hollbwysig gan y BBC o hyd fel Darlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus, er gwaethaf y sianelau lu sydd gennym bellach, a'r datblygiadau digidol sydd wedi ei gwneud yn bosibl creu ffyrdd newydd o ddarlledu ar gyfer y cyhoedd ledled y DU.

Mae rôl y BBC yn bwysicach byth yng Nghymru o ystyried gwendid y cyfryngau print. Ychydig yw'r sylw a roddir i fywyd cyhoeddus a chymdeithas Cymru ym mhapurau newydd y DU ac ar wasanaethau darlledu'r DU, er mai'r rhain yw'r prif gyfryngau yng Nghymru. Nid yw'r ffordd y mae Cymru yn cael ei phortredu yng nghyfryngau'r DU yn adlewyrchu amrywiaeth ddiwylliannol a chyfoeth y genedl.

Mae democratiaeth effeithiol yn dibynnu ar roi gwybodaeth i ddinasyddion allu gwneud penderfyniadau. Ychydig o gyfryngau newyddion sydd yng Nghymru ac nid oes digon o leisiau ganddi. Mae'r rhan fwyaf o bobl, felly, yn dibynnu ar gyfryngau newyddion y DU nad ydynt yn rhoi llawer o sylw i Gymru. Er bod yna dystiolaeth bod mwy o sôn am faterion gwleidyddol datganoledig yng Nghymru ers Adroddiad King, mae yna le i wella o hyd. Nid yw'r cyfryngau newyddion yn rhoi digon o sylw i faterion Cymreig a digwyddiadau yng Nghymru. Nid yw'r wybodaeth a'r cyd-destun sydd ei angen er mwyn gwerthuso llwyddiant sefydliadau Cymru, neu eu diffyg llwyddiant, ar gael yn hawdd i'r rhan fwyaf o bobl Cymru.

Fel y mae adolygiad diweddar Ofcom o ddarlledu gwasanaeth cyhoeddus yn ei adlewyrchu, y BBC, sef conglaen darlledu gwasanaeth cyhoeddus, sy'n buddsoddi fwyaf yng Nghymru, a chynnyrch y BBC sy'n cael ei ddarlledu yma fwyaf. Y BBC sy'n rheoli rhaglenni Saesneg a wnaed yn benodol ar gyfer

Cymru. Cynhyrchodd 592 o oriau yn 2013 o gymharu â 331 gan ITV Cymru. Yn naturiol, mae Llywodraeth Cymru yn bryderus bod 101 yn llai o oriau wedi'u cynhyrchu ar gyfer rhaglenni nad oeddent yn rhan o rwydwaith Prydain gyfan y BBC rhwng 2011 a 2013. Ar raglenni nad oeddent yn rhaglenni newyddion y cwtogwyd fwyaf. Serch hynny, rydym yn cydnabod mai'r BBC sy'n dal i ddarparu'r rhan fwyaf o raglenni nad ydynt yn rhan o rwydwaith Prydain gyfan ac nad ydynt yn rhaglenni newyddion, gan ddarparu 222 o oriau yn 2013 o gymharu â 34 gan ITV Cymru. Y BBC hefyd sy'n darparu'r rhan fwyaf o newyddion teledu sy'n benodol i Gymru ac, i raddau llai, raglenni materion cyfoes hefyd.

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r BBC wedi buddsoddi llai yng Nghymru, ond wedi buddsoddi mwy yn yr Alban, Gogledd Iwerddon a rhai o ranbarthau Lloegr. Mae wedi gwario llai ar Gymru a gwelwyd dirywiad cyfatebol yn y gwerth ychwanegol gros o £292 miliwn yn 2009/10 i £288 miliwn yn 2011/12. Yn ystod yr un cyfnod, mae gwerth ychwanegol gros yr Alban wedi cynyddu o £355 miliwn i £410 miliwn, ac yng Ngogledd Iwerddon o £138 miliwn i £151 miliwn³. Mae'n hollbwysig bod hyn yn cael ei gywiro yn ystod cyfnod y Siarter nesaf drwy greu cylch gwaith cryfach, cliriach i gyflawni dros Gymru a'r gwledydd eraill.

Mae pob un o'r dibenion cyhoeddus a ddisgrifir yn y ddogfen ymgynghori yn berthnasol i Gymru. Ym marn Llywodraeth Cymru, mae'r dibenion cyhoeddus sy'n ymwneud â dinasyddiaeth a chymdeithas sifil; addysg a dysgu; creadigrwydd a rhagoriaeth ddiwylliannol; gwledydd, rhanbarthau a chymunedau'r DU; lle'r DU yn y byd; a darparu buddion technolegau a gwasanaethau cyfathrebu newydd i'r cyhoedd, yn gydnaws â chylch gwaith gwreiddiol yr Arglwydd Reith ar gyfer Darlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus – hysbysu, addysgu a diddanu.

Nid ydym yn rhannu'r farn bod y dibenion hyn yn rhy eang, nac y dylid eu diwygio i eithrio rhai gweithgareddau y bydd rhai efallai yn eu hystyried yn amhriodol i'r BBC, am ba reswm bynnag. Yn hytrach, gan gydnabod yr amgylchedd mwy cystadleuol ac amrywiol sydd ohoni, byddem yn hapus i weld disgrifiadau mwy manwl a phenodol yn cael eu datblygu o'r pynciau a'r gweithgareddau y dylid rhoi blaenoriaeth iddynt o dan bob diben cyhoeddus – ond ni ddylid ystyried y rhestr honno yn hollgynhwysfawr, neu nad oes modd ychwanegu ati.

Mae'r ffordd y mae technolegau, gwasanaethau a marchnadoedd wedi esblygu dros gyfnod y Siarter ddiwethaf yn dangos y byddai'n ffôl rhagdybio y gallwn ddarogan yn gywir heddiw pa rai o weithgareddau a gwasanaethau presennol y BBC a fydd yn cael eu gwerthfawrogi fwyaf gan y rheini sy'n talu ffi'r drwydded dros y deg mlynedd nesaf, pa rai na fydd eu hangen ymhen ychydig efallai, pa rai wnaiff ddatblygu'n wasanaethau sy'n gweddu orau i'r

³ Ffynhonnell: *The Economic Value of the BBC*, a gyhoeddwyd gan y BBC ar Ionawr 15 2013

<http://www.bbc.co.uk/blogs/aboutthebbc/entries/65a7abeb-7e74-3b2f-858e-72786cbc5790>

farchnad fasnachol, neu pa wasanaethau allai ddatblygu i fod mor bwysig i bortffolio gwasanaethau'r BBC ag iPlayer heddiw.

Yn naturiol, mae'r pedwerydd diben, *Cynrychioli'r DU, ei Gwledydd, ei Rhanbarthau a'i Chymunedau* o ddi-ddordeb arbennig i ni a byddwn yn rhoi gwybodaeth fanwl am hyn o dan gwestiwn 7.

C2 Pa elfennau o wasanaethu pawb yw'r rhai pwysicaf i'r BBC?

Yn ystod cyfnod y Siarter ddiwethaf, mae mwy a mwy o opsiynau wedi eu creu i gynulleidfaoedd eu gwyllo, eu darllen a gwranddo arnynt; yn wir, mae'r BBC wedi chwarae rôl allweddol yn y gwaith o ddatblygu a hyrwyddo rhai o'r rhain. Serch hynny, mewn llawer o achosion, nid yw'n glir eto pa rai o'r gwasanaethau hyn a fydd yn aeddfedu ac yn llwyddo a pha rai a fydd yn dod i ben. Nid yw'r esblygiad hwn yn y cynnyrch a ddarperir yn golygu y dylid culhau cylch gwaith y BBC i ganolbwyntio ar gynulleidfaoedd penodol neu'r rheini nad ydynt yn cael gwasanaethau digonol – yn sicr byddai'n anghywir ymgorffori cyfyngiadau o'r fath i Siarter a fydd yn ein rhwymo am nifer o flynyddoedd, tra gallai newidiadau technolegol neu gymdeithasol nad ydym yn gwybod amdanynt eto effeithio ar fywydau ar draws y DU.

Ymddengys fod y rhagdybiaeth yn y ddogfen ymgynghori mai nod presennol y BBC yw darparu rhaglenni a gwasanaethau ar gyfer pob cynulleidfa, yn gyfartal, ar draws pob llwyfan, yn sylfaenol anghywir. Gwaith y BBC yw gwasanaethu pawb yn y DU. Fodd bynnag, byddem yn derbyn bod y BBC – ar lefel y DU – yn ceisio nodi ardaloedd y gallai fod angen rhoi sylw arbennig iddynt, yn ogystal â'r rheini lle mae yna raglenni a gwasanaethau digonol o ran nifer ac ansawdd eisoes, fel na fyddai darparu mwy ohonynt yn ychwanegu llawer o werth (er gwaethaf yr angen gwirioneddol i'r BBC ddarparu rhaglenni poblogaidd sy'n apelio at ystod eang o bobl, er mwyn cynnal y proffil y mae ei angen arni er mwyn bod yn effeithiol yn ei rôl fel prif Ddarlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus y DU). Mae'r ddarpariaeth annigonol ar gyfer y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau yn broblem wirioneddol, ac fe ddychwelwn at hynny yn nes ymlaen. Ond cyllid yw'r broblem fwyaf yn hynny o beth yn hytrach na chydabod y bwch yn y ddarpariaeth (mae'r BBC wedi cydnabod hyn mewn sawl adroddiad rheoli).

Bydd yn rhaid mynd i'r afael â'r ystyriaethau hyn drwy gydol cyfnod y Siarter nesaf, gan asesu'r sefyllfa ar y pryd. Wrth gwrs, gellid dadlau nad yw barn y BBC wedi bod yn gywir bob amser yn y gorffennol, a byddem yn cytuno bod lle i wella o ran penderfyniadau a rheoleiddio cynnwys rhaglenni. Fodd bynnag, yn ein barn ni mae'r BBC yn chwarae rôl bwysig o ran sicrhau darpariaeth i bawb ar draws y farchnad ac o ran codi lefel ansawdd yn gyffredinol, a hynny am fod ganddi gylch gwaith clir i sicrhau bod cynnwys gwasanaethau cyhoeddus ar gael i bawb.

C3 A ddylai'r Adolygiad o'r Siarter fynd ati'n ffurfiol i sefydlu set o werthoedd ar gyfer y BBC?

Byddem yn cefnogi'r egwyddor o ddatblygu cyfres o werthoedd ar gyfer y BBC ac rydym yn cytuno bod y rhestr o werthoedd posibl yn Nhabl 2 y ddogfen ymgynghori yn fan cychwyn da. Gellid cynnwys y rhain i gyd mewn Siarter newydd, yn unol â datblygiadau pellach. Byddwn yn rhoi mwy o sylw i annibyniaeth a bod yn ddiuedd yn ein hatebion diweddarach yn yr ymateb hwn.

Fodd bynnag, mewn perthynas â'r gwerth a gynigiwyd y dylai'r BBC fod yn 'amrywiol / cynrychiadol', er ein bod yn cefnogi gwneud mwy o waith i gyflawni'r blaenoriaethau ym Mluch 1 y ddogfen ymgynghori, rydym yn siomedig na chydabyddir amrywiaeth ddiwylliannol gwledydd a rhanbarthau'r DU. Yn union fel mae dibenion cyhoeddus y BBC yn cynnwys cynrychioli gwledydd, rhanbarthau a chymunedau'r DU, dylai strategaeth amrywiaeth y BBC hefyd wneud hynny hefyd mewn perthynas â'i gweithlu sy'n ymddangos ar y sgrin ac yn gweithio yn y cefndir. Dylai unrhyw werth a ddatblygir i ddisgrifio sut bydd y BBC yn amrywiol ac yn gynrychiadol yn y dyfodol fod yn glir ynghylch hyn.

Yn ein hymateb i G9 isod, byddwn yn trafod y potensial ar gyfer set glir o werthoedd, sy'n cyd-fynd â dibenion cyhoeddus y BBC, i hybu ansawdd rhaglenni'r BBC, a pha mor unigryw ac amrywiol y maent.

Beth mae'r BBC yn ei wneud: maint a chwmpas

C4 A ellir cyfiawnhau ehangiad y BBC yng nghyd-destun rhagor o ddewis ar gyfer cynulleidfaoedd? A yw'r BBC yn cymryd lle cystadleuwyr masnachol, ac os felly, a ellir cyfiawnhau hyn?

Mae ffocws y BBC ar ddarparu cynnwys a gwasanaethau cymesur sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu, gan roi ystyriaeth lawn i'w sefyllfa yn y farchnad a gweithgarwch darlledwyr eraill, yn rhoi cydbwysedd i gynnyrch y BBC. Yn ein barn ni, nid yw, yn gyffredinol, yn cymryd lle cystadleuwyr masnachol. A dweud y gwir, mae yna feysydd lle mae angen i'r BBC wneud mwy, gan gynnwys rhaglenni ar gyfer y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau a rhaglenni amdanynt.

Wedi dweud hynny, mae Llywodraeth Cymru yn gwbl ymwybodol o bwysigrwydd sicrhau dewis eang o raglenni teledu Saesneg yng Nghymru, yn rhaglenni newyddion a chyffredinol, sy'n targedu gwylwyr Cymru. Mae gan ITV Cymru, felly, rôl hollbwysig fel opsiwn arall i wylwyr o ran rhaglenni newyddion a chyffredinol.

C5 Ble mae'r dystiolaeth yn awgrymu fod gan y BBC effaith ehangach cadarnhaol neu negyddol ar y farchnad?

Rydym yn derbyn y ddadl bod y BBC, fel Darlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus annibynnol sy'n darparu gwasanaeth ar gyfer holl wledydd Prydain ac sydd â ffynhonnell gyllid sefydlog, hirdymor, yn cael effaith gadarnhaol o ran codi

safonau ar draws y farchnad. Rydym yn cydnabod y pryderon a fynegwyd yn y ddogfen ymgynghori am effaith dybiedig ei weithgareddau ar y gystadleuaeth o ran darparu newyddion, radio, gwasanaethau ar-lein a chyfryngau print. Dylid monitro'r rhain yn ofalus, ond yn gyffredinol rydym o'r farn bod y gwasanaethau arloesol a ddatblygwyd gan y BBC, sydd wedi cael derbyniad da yn y rhan fwyaf o'r meysydd hyn, wedi cael effaith gadarnhaol, glir sylweddol ar ansawdd gwasanaethau ac o ran eu darparu i fwy o bobl. Yn y meysydd hynny lle mae'r BBC ei hun wedi nodi y dylai geisio gwneud ei rhan a helpu i wella sefyllfa'r farchnad – yn fwyaf penodol, yn achos darpariaeth newyddion print lleol – mae eisoes wedi datblygu cynigion i wneud hynny, a byddwn yn gwyllo hyn gyda diddordeb, gan ei bod yn broblem benodol yng Nghymru.

Yn ein barn ni, ni ddylid cwtogi ar gylch gwaith y BBC drwy'r Siarter newydd i gyfyngu ar ei gweithrediadau mewn rhai meysydd fel mater o egwyddor. Gweler hefyd ein sylwadau ar wasanaethu pawb o dan G2. Fodd bynnag, mae'n bwysig pwysleisio bod potensial y BBC i wella bywydau dinasyddion y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau eisoes wedi'i leihau yn sgil toriadau blaenorol (ee o ganlyniad i *'Delivering Quality First'*) ac mae'n debygol o gael ei erydu ymhellach yn sgil cyhoeddiadau ariannol a wnaed yn ystod y misoedd diwethaf. Mae'n rhaid mynd i'r afael â hyn yng nghyfnod y Siarter nesaf; mae angen cryfhau gwasanaethau'r gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau, a pheidio â'u rhoi dan bwysau ariannol pellach.

C6 Pa rôl ddylai'r BBC ei gael o ran dylanwadu ar y dirwedd dechnolegol yn y dyfodol, yn cynnwys newid i radio digidol yn y dyfodol?

Dylai'r BBC barhau i fod yn un o'r prif gyrff sy'n hyrwyddo datblygiadau a newidiadau technolegol, lle gall y rhain gynnig gwasanaethau i fwy o bobl, ei gwneud yn haws i bobl gael gafael arnynt a gwella'r dewis, a lle gall annog pobl i ymddiddori mewn diwylliant, democratiaeth a chymdeithas. Mae yna rai materion rheoleiddio i'w hystyried yr ydym wedi sôn amdanynt o'r blaen – mae'r rhain yn berthnasol i bob darlledwr gwasanaeth cyhoeddus sy'n datblygu gwasanaethau ar gyfer llwyfannau newydd, nid dim ond y BBC.

Yn ymateb Llywodraeth Cymru i ymgynghoriad Ofcom ar ei adolygiad o ddarlledu gwasanaeth cyhoeddus yn 2015, cytunwyd bod y farchnad ddarlledu fyd-eang yn esblygu'n gyson, gan ddarparu opsiynau newydd ar gyfer darparu rhaglenni a'u derbyn. Mae'r rhain yn ennill hygredd ymhlith darlledwyr (sy'n amrywio eu harlwy o ran y sianeli darlledu sydd ar gael a chyfrwng eu darparu drwy llwyfannau eraill; ee cyfryngau gwyllo rhaglenni ar ôl eu darlledu, ar-lein) ac ymhlith gwylwyr. Mae darlledu traddodiadol yn dal yn bwysig i wylwyr ond maent yn manteisio'n gynyddol ar hyblygrwydd sy'n dod yn sgil llwyfannau eraill.

Mae gwasanaethu pawb a sicrhau bod rhaglenni darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus ar gael yn hawdd yn dal yn bwysig, a dylid ehangu a gwarchod yr egwyddorion hyn, er mwyn bod yn berthnasol i fyd mwy cysylltiedig. Rydym yn cytuno ag asesiad Ofcom mai graddol newid y diffiniad o wasanaethu pawb a rheoleiddio hynny sydd fwyaf synhwyrol, wrth i arlwy newydd amrywiol

aeddfedu ar draws sawl llwyfan. Os bydd darlledwyr yn gweld gwerth, boed ariannol neu strategol, i symud oddi wrth ddarpariaeth draddodiadol ar sianeli sefydledig darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus, yna dylent ddarparu achos busnes cadarn i Ofcom ei ystyried – ond bydd yn rhaid i hyn ddangos sut bydd y darlledwyr neu eu partneriaid cyflenwi ar lwyfannau eraill yn gofalu bod y cynnwys hwn yn hawdd ei ddarganfod a'i hyrwyddo ymhlith ein prif gynulleidfaoedd, boed ar draws y DU neu mewn gwledydd a rhanbarthau penodol.

O safbwynt rheoleiddio, byddai'r dulliau hyn yn mynd law yn llaw ag awgrym Ofcom y gallai rheoleiddio yn ôl sefydliad yn hytrach nag yn ôl sianel fod yn fwy priodol yn y dyfodol. Rydym yn cytuno y dylai Ofcom ystyried hyn yn fanylach ac rydym yn barod i gael trafodaeth yn ei gylch. Rydym wedi dweud y byddai'n synhwyrol, efallai, gweithredu ochr yn ochr â'r Adolygiad o'r Siarter. Ymddengys mai'r BBC fyddai'r corff delfrydol i ystyried y dulliau newydd i ddechrau, o gofio ei statws fel darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn y DU a'r amrywio cynyddol ar ei bortffolio gwasanaethau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi pwysleisio'n gyson na fyddem o blaid troi at radio digidol oni bai bod yna warant y byddai DAB ar gael i 97% o bobl Cymru o leiaf. Croesawyd cyhoeddiad Llywodraeth y DU gennym ym mis Rhagfyr 2013 y bydd yn parhau i fuddsoddi (gyda'r BBC a gweithredwyr radio masnachol) i gefnogi'r gwaith o gyflwyno radio digidol. Rydym yn cydnabod bod DAB wedi'i gyflwyno i fwy o lefydd yng Nghymru yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Rydym yn croesawu'r ffaith bod y BBC yn cyflwyno'i rhwydwaith DAB cenedlaethol i 162 o safleoedd trosglwyddo eraill ar draws y DU erbyn diwedd 2015. Bydd y rhaglen hon yn cynyddu ei rhwydwaith DAB yng Nghymru o 86% i 92% o gartrefi.

Ni ddylai gwasanaeth DAB yng Nghymru fod yn waeth na'r gwasanaeth AM/FM sydd gennym ar hyn o bryd a dylai fod ar gael mewn ardaloedd lle mai dim ond ar sbectwm AM y gellir derbyn gorsafoedd radio cenedlaethol ar hyn o bryd. Mae hyn yn arbennig o bwysig yng ngoleuni'r ffaith bod pobl Cymru yn gwrando ar y radio am fwy o oriau bob wythnos na phobl y DU ar gyfartaledd. Yn achos 49% o gyfanswm oriau gwrando pobl, ar orsafoedd rhwydwaith y BBC y maent yn gwrando.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i bryderu, hyd yn oed pan fodlonir y meini prawf arfaethedig ar lefel y DU, ei bod yn sicr bron y byddai'r rhwydwaith DAB oedd ar gael yng Nghymru yn sylweddol is. Mae angen i DAB ddarparu gwasanaeth gwell os yw gwrandawyr o bob rhan o'r DU i gael eu perswadio yn ei gylch.

Mae gennym bryderon hefyd ynghylch y gwasanaethau sydd ar gael ar draws pob llwyfan mewn gwlad wledig fel Cymru. Roedd y ffaith bod BBC1 Cymru wedi bod ar gael ar HD ers 2013 yn galonddid inni. Mae angen datrys yr her gysylltiedig o ran dyfodol rhaglenni rhanbarthol dewisol BBC2, a hynny ar frys. Mae'r nifer sylweddol o wylwyr sy'n mwynhau rhaglenni BBC2, gan gynnwys ei raglenni rygbi yng Nghymru, yn ei chael yn anodd iawn derbyn nad ydynt hefyd ar gael ar ffurf HD.

C7 Pa mor dda mae'r BBC yn gwasanaethu ei chynulleidfaoedd cenedlaethol a rhyngwladol?

Cenedlaethol

BBC Cymru Wales

Teledu

Mae'n hollbwysig bod y Siarter newydd yn sicrhau bod digon o gyllid ar gyfer BBC Cymru Wales, ar gyfer rhaglenni newyddion a rhaglenni eraill, yn Gymraeg ac yn Saesneg. Ar wahân i raglenni newyddion a materion cyfoes, rydym yn poeni'n fawr am y cyllid a ddyrennir i raglenni Saesneg i Gymru. Ar hyn o bryd, mae'r arian y mae BBC Cymru Wales yn ei dderbyn yn annigonol i allu darparu rhaglenni Saesneg yn ogystal â'i chynnyrch Cymraeg, yn enwedig yng ngoleuni'r dewis o raglenni Cymraeg sydd gennym eisoes drwy S4C.

Dangoswyd diddordeb mawr yn araith Cyfarwyddwr Cyffredinol y BBC, yr Arglwydd Hall, ar 7 Medi, ac yn y papur a gyhoeddwyd wedyn gan y BBC, am weledigaeth ar gyfer BBC mwy agored, sy'n darparu gwasanaethau y gellir eu teilwra ar eich cyfer chi a lle rydych yn byw.

Roeddem yn falch bod y BBC wedi cryfhau ei ymrwymiad i adlewyrchu amrywiaeth lawn bywyd ar draws y DU gan gynnwys Cymru – ac yn enwedig ei fod wedi ymrwymo i fuddsoddi mewn rhaglenni drama a chomedi sy'n adlewyrchu'n well y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau. Mae dramâu rhwydwaith y BBC wedi bod yn llwyddiant mawr yng Nghymru ac mae'r capasiti a'r arbenigedd rydym wedi'u datblygu yma yn golygu ein bod mewn sefyllfa dda i ddarparu arlwy yn benodol ar gyfer Cymru hefyd.

Rydym yn croesawu cynigion i ailwampio'r rhaglenni newyddion yn ôl anghenion cynulleidfaoedd yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Rydym hefyd yn falch o glywed y BBC yn cydnabod yr effaith y mae newyddion ar-lein wedi'i chael ar y diwydiant papur newydd a'i chynigion i fuddsoddi mewn newyddiadura lleol a rhannu adnoddau newyddiadura â darparwyr newyddion eraill. Rydym yn croesawu'r ffaith y bydd y BBC yn ymchwilio i opsiynau gwahanol gyda nifer o randdeiliaid, gan gynnwys llywodraethau'r gwledydd datganoledig.

Rydym yn croesawu ymrwymiad y BBC i ddatblygu gwasanaethau Cymraeg ymhellach, yn ogystal â'r ffaith ei bod yn cydnabod bod y rhaglenni Saesneg ar gyfer Cymru wedi lleihau'n gyflymach nag yn un o'r gwledydd eraill, ac mae'n rhaid mynd i'r afael â hyn yn y Siarter nesaf.

Wrth gwrs, cododd yr Arglwydd Hall nifer o'r materion hyn pan siaradodd yng Nghaerdydd y llynedd, ond amser a ddengys a fydd yna unrhyw welliannau go iawn.

Mae yna rai meysydd pryder gwirioneddol hefyd.

Ar 17 Awst, ysgrifennodd Prif Weinidog Cymru at yr Arglwydd Hall i dynnu sylw at y bwlch cyllid cynyddol rhwng Cymru a rhannau eraill o'r DU. Dywedodd hefyd fod angen £30m ychwanegol er mwyn sicrhau rhaglenni sydd wir yn adlewyrchu bywydau pobl Cymru.

Yng nghyd-destun y toriadau y mae BBC Cymru Wales wedi'u dioddef dros y deg mlynedd diwethaf, mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod angen £30 miliwn ychwanegol ar gyfer rhaglenni Saesneg yn benodol. Mae hyn yn dod â chyfanswm y gyllideb i £50m. Byddai hyn yn rhoi gorsaf deledu genedlaethol gredadwy i gynulleidfaoedd Cymru a fyddai'n gallu darparu rhaglenni o ansawdd yn Saesneg, gan gynnwys drama, comedi ac efallai gyfraniadau eraill o'r rhwydwaith.

Mae'n bwysig pwysleisio na ddylid brigdorri cyllid a ddyrennir i S4C mewn ymateb i'n galwad am gyllid ychwanegol ar gyfer rhaglenni Saesneg (nac o'r £20m mae BBC Cymru Wales yn ei gael ar gyfer rhaglenni Cymraeg). Rydym yn gwbl ymwybodol o rôl bwysig BBC Cymru Wales o ran darparu rhaglenni Cymraeg, a dylai hyn barhau wrth gwrs.

Mae'n destun pryder bod y cynigion a gyhoeddwyd gan y BBC yn syrthio'n brin iawn o hyn. Byddem yn cwestiynu sut gall y BBC gyflawni'r ymrwymïadau a wnaeth i wella a buddsoddi mewn gwasanaethau ar gyfer y gwledydd gwahanol – gan gynnwys gwasanaethau adloniant, addysg a newyddion digidol ar gyfer pob gwlad – a hithau wedi diystyru cynyddu unrhyw wariant net ac wedi ymrwymo i warchod cyllid y gwledydd dim ond i'r graddau y caiff ei dorri'n llai na meysydd eraill. Rydym yn derbyn bod y BBC mewn sefyllfa anodd yn sgil toriadau yn ei chyllideb, ond nid yw'r cynigion hyn ond yn codi mwy o gwestiynau ynghylch ei harlwy yng Nghymru yn y dyfodol.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn glir mewn trafodaethau gyda Gweithrediaeth y BBC yng Nghaerdydd ac yn Llundain nad yw'r ffaith bod Caerdydd yn datblygu'n ganolfan gynyddol bwysig ar gyfer cynyrchiadau'r rhwydwaith yn cyfiawnhau lleihau buddsoddiad y BBC mewn gwasanaethau lleol. Dylai fod yna ymrwymiad clir i warchod a chryfhau'r gwasanaethau craidd sy'n targedu gwylwyr a gwrandawyr Cymru – yn y ddwy iaith, ond yn enwedig yn Saesneg, lle gwelwyd lleihad amlwg (17%) dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, o ran rhaglenni newyddion a rhaglenni eraill. Rydym yn sylweddoli bod BBC Cymru Wales wedi penderfynu rhoi blaenoriaeth ariannol i'w rhaglenni newyddion a materion cyfoes. Fodd bynnag, mae'n drueni nad yw BBC Cymru Wales yn cynhyrchu unrhyw ddramâu na chomedïau Saesneg yn benodol ar gyfer cynulleidfaoedd Cymru bellach – yn enwedig o ystyried ei henw da o ran cynyrchiadau teledu ar y lefel uchaf, yn y DU ac yn rhyngwladol, diolch i lwyddiant Doctor Who, Casualty, Wizards vs Aliens ac eraill.

Dylai gweledigaeth gorfforaethol y BBC gwmpasu'r cyfraniad y gall y BBC yng Nghymru ei wneud i gynnyrch creadigol y Gorfforaeth ar gyfer y DU gyfan. Mae datblygu BBC Cymru Wales yn ganolfan gynhyrchu bwysig ar gyfer

drama, gyda chymorth Llywodraeth Cymru, wedi tynnu sylw at y posibilïadau yn hyn o beth. Mae llwyddiant y cynyrchiadau uchod, ymhlith eraill, yn tanlinellu'r ffaith bod gan Gymru wir botensial fel lleoliad cynhyrchu. Fodd bynnag, er ein bod yn gwerthfawrogi presenoldeb drama'r BBC yma a'r manteision sy'n dod yn ei sgil, nid yw mor ddiogel ag y byddai pe bai gan y BBC ganolfan gomisiynu yng Nghymru hefyd. Mae hwn yn rhywbeth rydym yn gobeithio ymchwilio ymhellach iddo.

Rydym yn croesawu'r bwriad i gryfhau cynyrchiadau'r rhwydwaith yng Nghymru ac yng ngwledydd eraill y DU. Daw hyn â manteision creadigol yn ogystal ag economaidd i'r BBC gyfan. Croesawyd ymrwymiad y BBC gennym i gyrraedd y targed o 17% ar gyfer rhaglenni teledu ar gyfer y gwledydd gwahanol yn gynharach na 2016. Rydym yn disgwyl y dylai o leiaf 5% o gynyrchiadau'r rhwydwaith ddeillio o Gymru, o gymysgedd o gynyrchiadau mewnol ac annibynnol – a dylid ystyried hyn yn fan cychwyn yn hytrach nag yn darged ar gyfer creadigrwydd Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn dal i fod wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth gyda'r BBC wrth iddi barhau i adeiladu ar ei llwyddiannau yng Nghymru, er mwyn gwneud y mwyaf o'r cyfleoedd economaidd a diwylliannol a fydd yn codi yn sgil datblygu ymhellach gynyrchiadau drama a'r rhwydwaith yng Nghymru.

Radio

Fel y mae rhaglenni teledu BBC Cymru Wales yn bwysig, rydym yn cydnabod y rolau sy'n dal i fod gan Radio Wales a Radio Cymru i ddarparu gwasanaethau hanfodol ar gyfer dinasyddion Cymru.

Mae gan y gorsafoedd radio hyn rôl hollbwysig i sicrhau bod dinasyddion Cymru yn cael gwybodaeth gynhwysfawr am y penderfyniadau polisi allweddol a wneir gan Lywodraeth Cymru. Rydym hefyd yn croesawu ymrwymiad y ddau wasanaeth i gyfuno straeon newyddion lleol a rhyngwladol. Mae hyn yn tanlinellu natur unigryw y gwasanaethau newyddion a ddarperir gan y ddau wasanaeth radio cenedlaethol a gwerth y gwasanaeth a ddarperir ar gyfer gwrandawyr.

Fel Llywodraeth, rydym yn bryderus ynghylch y ffaith bod ystod y rhaglenni nad ydynt yn rhaglenni newyddion yn culhau. Rydym felly yn croesawu'r ffaith bod Radio Wales a Radio Cymru yn parhau i ddarparu ystod cynhwysfawr o raglenni nad ydynt yn rhaglenni newyddion. Yn wir, rydym yn ystyried ystod y rhaglenni a ddarperir gan y ddau wasanaeth fel elfennau canolog o'r gwasanaeth cyhoeddus a ddarperir ganddynt. Yn ein barn ni, dylid cynnal yr ystod hwnnw a'i gryfhau lle bo modd.

Mae gan radio gyfraniad hollbwysig o ran darparu llwyfan ar gyfer talent Cymru, er mwyn tynnu sylw ato a'i ddatblygu. Mae hyn yn berthnasol i'r gerddoriaeth ar y ddau wasanaeth ac, yn yr un modd, i awduron ac actorion. Mae i radio'r cryfder penodol o ganiatáu i bobl adrodd eu hanesion eu hunain.

Mae gan y BBC draddodiad hir o ddarparu rhaglenni chwaraeon gwych ar y radio.

Mae'n hanfodol bod dau wasanaeth radio Cymru yn parhau i ymdrechu i adlewyrchu darlun mor eang â phosibl o fywyd yng Nghymru. Hyd yn oed wrth i lwyfannau digidol newydd ymledu, nid ydym yn diystyru rôl dra gwerthfawr radio yn hyn o beth. Mae Radio Cymru a Radio Wales yn parhau i ddarparu ystod o raglenni ar gyfer gwrandawyr sy'n lleihau ar y teledu yng Nghymru. Mae ein profiad o'r byd teledu yn dangos mor gyflym y gall sefyllfa newid.

Fel yn achos teledu, rydym yn pryderu bod Cymru'n benodol yn parhau i gael ei thangynrychioli ar brif rwydweithiau radio'r DU. Ymddengys mai ychydig iawn o'r rhaglenni a gomisiynir gan y BBC ar gyfer radio rhwydwaith y DU sy'n dod o Gymru. Hoffem weld mwy yn cael ei gomisiynu gan BBC Cymru Wales; dylai'r BBC osod targedau mwy ymestynnol yn hyn o beth.

Er bod gan wasanaethau radio cenedlaethol yng Nghymru rolau pwysig i'w chwarae fel ffynonellau gwybodaeth ac adloniant, mae Radio Cymru yn chwarae rôl ychwanegol o ran sicrhau bod y Gymraeg yn parhau i ffynnu. Yn hyn o beth, mae ei rôl yn fwy na rôl darlledu. Rydym yn hynod siomedig felly bod y ddogfen ymgynghori yn tynnu sylw at y canlynol, gan gwestiynu gwerth gwasanaethau iaith brodorol ar sail termau ariannol yn unig heb ystyried eu pwysigrwydd diwylliannol neu gymdeithasol:

"...Ac mae cost yn gysylltiedig a'r gwasanaethau hyn; mae'r gost fesul awr o gynhyrchu cynnwys radio trwy gyfrwng ieithoedd brodorol yn yr Alban a Chymru gryn dipyn yn uwch na chost cynhyrchu cynnwys cyfrwng Saesneg, sy'n codi cwestiynau ynghylch gwerth am arian."

Rydym yn croesawu'r bartneriaeth gryfach sydd wedi datblygu dros y blynyddoedd diwethaf rhwng Radio Cymru ac S4C. Dim ond un gwasanaeth radio Cymraeg ac un gwasanaeth teledu Cymraeg sydd yna o hyd. Mae'n hollbwysig felly bod y bartneriaeth rhwng y ddau wasanaeth hwn mor greadigol a chynhyrchiol â phosibl.

S4C

Mae'n hollbwysig bod S4C yn cael digon o gyllid, yn ogystal ag annibyniaeth i olygu a rheoli, er mwyn iddi allu parhau i wasanaethu cynulleidfa Cymru a pharhau i chwarae rôl hollbwysig yn cefnogi'r Gymraeg a'r diwydiannau creadigol yng Nghymru.

Dros gyfnod o 30 mlynedd, mae S4C wedi chwarae rôl flaenllaw yn hyrwyddo ac yn gwarchod y Gymraeg. Mae ganddi rôl allweddol yn dal i fod i sicrhau bod yr iaith yn parhau i ffynnu. Mae'n helpu i sefydlu'r Gymraeg fel rhan fywiog o fywyd bob dydd yng Nghymru, ac mae ei gwasanaethau i blant a phobl ifanc yn gwneud cyfraniad pwysig i gynyddu eu defnydd o'r Gymraeg. Drwy ei rhaglenni ffeithiol, hanesyddol a diwylliannol, mae S4C yn cyfoethogi cymdeithas Cymru. Mae ganddi ran bwysig i'w chwarae er mwyn cyflawni'r

weledigaeth a amlinellir yn Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg.

Mae ein diwydiannau creadigol yng Nghymru wedi bod yn llwyddiant ac yn gwneud cyfraniad hollbwysig i'n heconomi. Mae polisi comisiynu S4C wedi cyfrannu'n fawr at y twf yn sector y cyfryngau annibynnol yng Nghymru, yn Gymraeg ac yn Saesneg. Bellach mae gan Gymru nifer o gwmnïau cynhyrchu annibynnol llwyddiannus iawn sy'n creu cynnwys ar gyfer sawl sianel a rhwydwaith, ond mae S4C wedi bod yn ganolog i'w datblygiad cychwynnol.

Roedd sylwadau'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ym mis Gorffennaf 2015 yn destun pryder mawr inni felly, pan ddywedodd ei bod yn "rhesymol" y dylai S4C wneud yr un math o arbedion ag y mae gofyn i'r BBC eu gwneud.

Ers yr Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant yn 2010, mae Llywodraeth Cymru wedi mynegi'n gyson wrth Lywodraeth y DU ei phryder am yr effaith y caiff mwy o doriadau cyllid ar S4C.

Mae S4C wedi ei chael ei hun mewn sefyllfa wahanol iawn ers Adolygiad 2010 o Wariant. Bellach, mae 90% o gyllid S4C yn dod o ffi'r drwydded. Rydym yn croesawu'r ffaith bod y cyllid hwn wedi'i warantu tan ddiwedd setliad presennol ffi'r drwydded yn 2017. Fodd bynnag, nid yw S4C wedi derbyn cadarnhad eto o'r cyfraniad a ddisgwylir gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon ar gyfer 2016-17. Mae'n hollbwysig cytuno ar hyn cyn gynted â phosibl.

Ers 2010, mae'r cyllid ar gyfer y sianel wedi lleihau 36%; mae'n anochel y bydd hyn yn effeithio ar yr arlwy sydd ar gael i wylwyr. Rydym wedi nodi'n gyson na ddylid cwtogi ymhellach ar gyllideb S4C. Daw pob cytundeb ffurfiol ynghylch cyllid S4C i ben yn ystod y ddwy flynedd nesaf. Mae'r ansicrwydd hwn ynghylch cyllid yn ei gwneud yn anodd iawn cynllunio i'r dyfodol, i S4C ac i'r cwmnïau cynhyrchu annibynnol sy'n gyflenwyr allweddol i S4C yng Nghymru. Rydym yn dal i bryderu'n fawr am sefyllfa ariannol S4C a byddwn yn parhau i godi'r mater gyda Llywodraeth y DU. Fel yr amlinellir yn Neddf Cyrff Cyhoeddus 2011, mae'n ddyletswydd statudol ar yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon i sicrhau bod S4C yn derbyn digon o gyllid.

Croesawodd Llywodraeth Cymru y cyhoeddiad yn 2013 bod cytundeb chwe blynedd wedi'i lunio rhwng Ymddiriedolaeth y BBC ac Awdurdod S4C ar drefniadau cyllido, llywodraethu ac atebolrwydd S4C. Mae'n bwysig cofio hefyd bod y cytundeb yn diogelu annibyniaeth S4C o ran golygu a rheoli. Mae'r cydweithrediad mwy rhwng y BBC ac S4C yn galonddid inni – a hefyd y ffaith bod y Cytundeb Gweithredu yn llawer ehangach na'r trefniadau cyllid ac atebolrwydd yn unig, a'i fod yn cynnwys partneriaeth greadigol ar bob lefel o fewn y BBC ac S4C.

Mae'n hollbwysig bod S4C a'r BBC yn cydweithio i ddatblygu dyfodol cynaliadwy ar gyfer darlledu drwy'r Gymraeg. Oherwydd hollbwysigrwydd rôl

S4C, rydym hefyd o'r farn y dylai'r bartneriaeth fod yn destun adolygiad annibynnol, ac y dylai pob un o bleidiau Cynulliad Cenedlaethol Cymru gytuno arno. Amlinellir yr ymrwymiad i geisio cytundeb ar gyfer adolygiad o'r fath yn ein Rhaglen Lywodraethu.

Rhyngwladol

Er mai ei chenhadaeth ddylai fod yn flaenoriaeth i'r BBC, fel Darlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus, sef darparu gwasanaethau sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu pobl ar draws y DU, mae llwyddiant BBC Worldwide wedi bod yn bwysig wrth hyrwyddo cyfleoedd cyflogaeth a datblygu gyrfa ar gyfer y gweithlu yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau, gan gynnwys Cymru. Mae'r BBC ei hun yn teimlo effaith hyn a chynhyrchwyr annibynnol rhaglenni a gomisiynir gan y BBC sydd, drwy BBC Worldwide, yn gallu manteisio ar waith marchnata byd-eang y BBC. Mae hyn yn eu rhoi mewn gwell sefyllfa hefyd i gystadlu am gomisiynau sy'n annibynnol ar y BBC. Yn ogystal, mae BBC Worldwide yn darparu refeniw y gall y BBC ei ailfuddsoddi yn arlwy a gwasanaethau'r DU, er y dylid ystyried hwn fel rhywbeth sy'n ychwanegol at gyllid craidd ffi'r drwydded – yn hytrach na chyllid sy'n cymryd ei le.

Fe ddown yn ôl at gynigion ar gyfer newid dull y BBC o gomisiynu cynyrchiadau yn nes ymlaen yn yr ymateb hwn, gan y byddai'r rhain yn sicr o gael effaith ar y cyfleoedd i sector cynhyrchu annibynnol Cymru gydwethio â'r BBC yn y dyfodol.

C8 A yw'r BBC yn cynnig y gymysgedd briodol o genres ar draws ei gwasanaethau?

Gweler ein sylwadau am sut y dylai'r BBC fynd ati i ddarparu portffolio cytbwys o dan G2 ar wasanaethu pawb. Hefyd, rydym eisoes wedi trafod pwysigrwydd darparu rhaglenni newyddion ac nad ydynt yn rhaglenni newyddion yng Nghymru, yn Gymraeg ac yn Saesneg, yn ein hymateb i G7.

O ystyried y bwch yn y gwasanaethau Saesneg a ddarperir yng Nghymru, rhywbeth sydd wedi'i gydnabod ers tro gan y BBC, mae'n hanfodol dod o hyd i gyllid priodol er mwyn caniatáu i BBC Cymru Wales ddarparu cymysgedd briodol o genres yn ei rhaglenni ar gyfer Cymru yng nghyfnod y Siarter nesaf, yn Gymraeg ac yn Saesneg – heb effeithio ar gyllideb bresennol BBC Cymru Wales ar gyfer rhaglenni Cymraeg na chyllid ar gyfer S4C.

C9 A yw safon cynnwys y BBC yn ddigon uchel, ac a yw'n ddigon gwahanol i gynnwys darlledwyr eraill? Pa ddiwygiadau allai ei wella?

Gweler ein sylwadau o dan G2 a Ch4 am sut y dylai'r BBC ddarparu portffolio o ansawdd, gan roi ystyriaeth i weithgareddau darlledwyr eraill, ond gan gofio hefyd yr angen iddi gynnal ei phroffil ymhlith cynulleidfaoedd ar draws y DU er mwyn parhau i fod yn effeithiol fel prif Ddarlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus. Yn

gyffredinol, rydym yn hapus bod y BBC yn ymdrechu i gynnig arlwy sydd o ansawdd uchel ac yn unigryw – a lle bo'n darparu cynnwys ar ffurf genres sy'n cael eu darparu gan ddarlledwyr eraill hefyd, bod rheswm da dros wneud, ac un o effeithiau gweithgarwch y BBC yw codi lefel ansawdd ar draws y farchnad fel rheol.

Yn ein hymateb i G2, cytunwyd y dylid datblygu set glir o werthoedd ar gyfer y BBC. Dylai'r gwerthoedd hyn, ynghyd ag ymrwymiad newydd i ddibenion cyhoeddus y BBC, fod yn sail i'r gwaith o greu canllawiau ar gyfer datblygu cynnwys a fyddai'n berthnasol i holl wasanaethau'r BBC. Byddai'r canllawiau hyn yn sicrhau bod prif ddatganiadau'r BBC am ei delfrydau a'i diben yn cael ystyriaeth ddyledus gan gomisiynwyr a chynhyrchwyr rhaglenni'r BBC, a dylent wella ymhellach ansawdd rhaglenni'r BBC, a'u gwneud yn fwy unigryw ac amrywiol. Wrth i'r gwasanaethau esblygu, dylid eu hadolygu o bryd i'w gilydd yn ystod cyfnod y Siarter er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn addas i'r diben.

C10 Sut ddylai'r system o gynhyrchu cynnwys gael ei gwella trwy ddiwygio cwotâu neu ddewisiadau mwy radical?

Rydym yn falch bod yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi cytuno y bydd sut y bydd cynnwys y BBC ei gomisiynu a'i gynhyrchu, gan gynnwys yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau, yn ystyriaeth allweddol yn ystod yr Adolygiad o'r Siarter. Mae edrych ar y ffordd y mae'r BBC yn penderfynu sut – a ble – y mae'n gwario £2.4 biliwn ar gynnwys yn hollbwysig o'r broses hon.

O ran polisi ac yn ymarferol, rhaid i'r BBC fabwysiadu ffordd fwy cynrychioladol o gomisiynu a chynhyrchu o'r gwledydd a'r rhanbarthau, ac ar eu cyfer. Fel darlledwr gwasanaeth cyhoeddus, mae cyfrifoldeb ar y BBC i nodi a datblygu talent ar draws pob maes cynhyrchu ac i gefnogi, datblygu a chyflawni gwaith cynhyrchu ledled holl wledydd a rhanbarthau'r Deyrnas Unedig.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno'n ofalus ag Ofcom y dylid rhoi peth ystyriaeth i'r berthynas rhwng darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus a'r sector cynhyrchu annibynnol, o ystyried y cydgrynhoi a'r caffael sy'n digwydd. Fodd bynnag, byddem yn wylidwrus o unrhyw newidiadau i'r cwotâu a allai ganiatáu symud gwaith cynhyrchu cynnwys mewnol y BBC a'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus eraill – a'r gwaith o gomisiynu cynnwys darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus – o'r gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau yn ôl i Lundain a De-ddwyrain Lloegr.

Darperir tystiolaeth yn y papur ymgynghori y dylid gwneud mwy i sicrhau y rhennir gweithgarwch cynhyrchu'n ehangach ac yn decach o Lundain i'r gwledydd a'r rhanbarthau. Yn hyn o beth, nodir y buddion economaidd a'r effaith gadarnhaol ar ddatblygu sgiliau ar gyfer y sector. O gofio hyn, rhaid i unrhyw newidiadau i gwotâu – p'un ai o ran cynrychiadau annibynnol, cynrychiadau yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau, neu hyd y cyfnod cystadlu creadigol – warchod a chynyddu'r symudiad cyson tuag at gynyddu

faint o gynhyrchu a wneir yn y gwledydd a'r rhanbarthau. Yn yr un modd, rhaid i unrhyw newidiadau i'r Telerau Masnach cyfredol, sy'n nodi sut y mae'r BBC a darlledwyr eraill yn gweithio gyda chynhyrchwyr annibynnol, warchod buddiannau pobl a busnesau creadigol yn y gwledydd a'r rhanbarthau.

Yn seiliedig ar lefel y manyldeb yn y ddogfen ymgynghori, nid ydym wedi ein hargyhoeddi y byddai cwtogi'n sylweddol ar gynhyrchu mewnol y BBC yn fuddiol ar y cyfan. Nid ydym yn synnu mai dim ond lleiafrif o gomisiynau'r cyfnod cystadlu creadigol y mae tîm cynhyrchu mewnol y BBC wedi'u hennill yn ystod cyfnod y Siarter presennol. Mae'n debyg bod y rhan fwyaf o'r rhain yn gynyrchiadau untro neu un gyfres; ac y byddai cwmnïau cynhyrchu annibynnol, sy'n fwy hyblyg ac sydd â llai o orbenion, yn gallu cystadlu'n well am y rhain. Ar y llaw arall, mae'n debyg nad oedd y comisiynau mwy hirdymor a chomisiynau a ailadroddir, a gyflawnir yn fewnol gan y BBC o bosibl gan fod ganddi'r capasiti a'r seilwaith i gyflawni hyn yn effeithiol, yn rhan o'r cyfnod cystadlu creadigol. Os yw hyn yn wir, yna nid yw canlyniadau'r cyfnod cystadlu creadigol yn arddangos bod cynyrchiadau mewnol y BBC yn darparu gwerth gwael am arian i dalwyr y drwydded o'u cymharu â chwmnïau cynhyrchu annibynnol; yn hytrach, mae'n dangos y dylid sicrhau cyfleoedd priodol i'r ddau dros gyfnod y Siarter nesaf.

Efallai y gallai peth cwtogi ar gynyrchiadau mewnol fod yn fuddiol, ond mae angen mwy o dystiolaeth cyn dod i gasgliad – gan gynnwys, ac mae hyn yn hollbwysig, dystiolaeth ynghylch effaith bosibl y gallai cwtogi o'r fath ei chael ar ganolfannau cynhyrchu'r BBC yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau, megis stiwdios Porth y Rhath ym Mae Caerdydd.

Mae manylion cynnig y BBC ynghylch stiwdios, fel y'u nodir yn y ddogfen ymgynghori, yn peri pryder penodol inni. Nid yw Llywodraeth Cymru o blaid cael gwared ar gwtâu ar gyfer cynhyrchu annibynnol na chynhyrchu yn y gwledydd a'r rhanbarthau, fel a nodir uchod; yn wir, credwn fod angen ailystyried y rhain a'u cryfhau ymhellach.

Rhannwn y pryderon a nodir yn y ddogfen ymgynghori y gallai trawsnewid gweithrediadau cynhyrchu'r BBC yn rhyw fath o is-gwmni masnachol wydroi'r farchnad yn sylweddol ac y gallai effeithio ar gystadleugarwch y sector cynhyrchu annibynnol (gan gynnwys cwmnïau yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau) a pheri pryderon mewn perthynas â chymorth gwladwriaethol. Yn olaf, mae'r cynnig hwn yn cynnwys y posibilrwydd y gallai'r BBC ddefnyddio refeniw ffi'r drwydded i ddatblygu cynigion ar gyfer cynyrchiadau a gomisiynir gan ddarlledwyr masnachol, a hynny heb fod yn siŵr y byddent yn llwyddo. Yn ein barn ni, fel mater o egwyddor, dylai refeniw ffi'r drwydded gael ei fuddsoddi yng nghynnwys a gwasanaethau'r BBC er budd dinasyddion y Deyrnas Unedig yn hytrach na chael ei gyfeirio fel arall – ac yn sicr ni ddylai gael ei ddefnyddio ar sail risg fasnachol heb warant o adenillion i dalwyr ffi'r drwydded.

Mae Llywodraeth Cymru, felly, o'r farn y dylid cadw'r system gwtâu. Fodd bynnag, rydym yn fodlon i ystyriaeth bellach gael ei rhoi o ran a ddylid newid y

cwotâu eu hunain. Rydym hefyd o'r farn na ddylid bwrw ymlaen â chynnig stiwdios y BBC.

Cyllido'r BBC

C11 Sut ddylem ni dalu am y BBC a sut ddylid moderneiddio ffi'r drwydded?

O ystyried ei sylwadau o dan G2 ynghylch pwysigrwydd mynediad i bawb at gynnwys a gwasanaethau'r BBC, byddem yn gwrthwynebu unrhyw ffurf ar fodel yn seiliedig ar danysgrifio ar gyfer cyllido yn y dyfodol. Byddai hynny'n ei gwneud hi'n anoddach i rai pobl gael mynediad at yr ystod lawn o gynnwys gwasanaeth cyhoeddus. Y tair colofn yn yr hyn a nododd yr Arglwydd Reith fel cylch gwaith Darlledwyr Gwasanaeth Cyhoeddus yw 'hysbysu, addysgu a diddanu' - a rhoddir yr un pwys ar bob un, sydd yn hollol briodol. Felly, mae'r syniad y dylem wahaniaethu rhwng gwasanaethau 'craidd' y BBC a'i gwasanaethau 'premiwm' - gan dalu am y rhai premiwm drwy danysgrifiad a fyddai'n ychwanegol i ffi'r drwydded - yn hollol groes i'r cysyniad o wasanaeth cyhoeddus i bawb.

Gan dderbyn nad yw modelau eraill, megis refeniw o hysbysebu a threthu cyffredinol yn briodol, mae hyn yn gadael ffi'r drwydded neu ardoll aelwyd fel yr unig ddau opsiwn realistig y gellid eu hystyried yn y tymor hwy. O ystyried popeth, credwn mai cadw ffi'r drwydded yw'r opsiwn mwyaf call ar gyfer cyfnod y Siarter nesaf. Cytunwn y dylid cau'r bwlch sy'n bodoli o ran yr iPlayer a byddwn yn barod i drafod yr opsiynau ar gyfer gwneud hyn yn fanylach yn y misoedd i ddod. Gallai ardoll aelwyd, un fyddai wedi'i ddylunio'n briodol, fod yn briodol yn y tymor hwy, ond o ystyried yr amser sydd ei angen i ddatblygu'r fath beth a deddfu ar ei gyfer, ni fyddai'n ymarferol ar gyfer cyfnod y Siarter nesaf.

C12 A ddylai lefel y cyllid ar gyfer rhai gwasanaethau neu raglenni penodol gael ei warchod? A ddylai rhywfaint o gyllid fod ar gael i ddarparu eraill er mwyn darparu cynnwys gwasanaeth cyhoeddus?

Mae ein hatebion i G2, C4 a Ch9 uchod yn berthnasol yma.

Fel yr ydym eisoes wedi pwysleisio, mae gwarchod a chynyddu'r cyllid sydd ar gael i BBC Cymru Wales ac S4C, ar gyfer cyflawni rhaglenni i Gymru yn Gymraeg ac yn Saesneg, yn hollbwysig.

Rydym eisoes wedi nodi ein barn y dylai ffi'r drwydded gael ei buddsoddi, fel mater o egwyddor, yng nghynnwys a gwasanaethau'r BBC er budd dinasyddion y Deyrnas Unedig, yn hytrach na chael ei chyfeirio fel arall. Fel y trafodir uchod, ni chredwn fod y BBC yn gwthio cystadleuaeth fasnachol allan - ac felly nid oes angen ailgyfeirio cyllid ffi'r drwydded i ddarlledwyr eraill, ac nid oes cyfiawnhad dros wneud hynny. Hefyd, nodom, pan fo'r BBC yn darparu cynnwys mewn genres sydd hefyd yn cael eu gwasanaethu gan

ddarledwyr eraill, fod rheswm da dros wneud hynny a bod y gweithgarwch hwnnw fel arfer yn cyfrannu at godi safonau. Byddai ailgyfeirio referniw ffi'r drwydded drwy ryw ffurf ar gyllid y cystedlir amdano yn lleihau effaith gadarnhaol gweithgarwch y BBC ar draws y farchnad ac, yn bwysicach fyth, yn gwanhau gallu'r BBC i gyflawni ei phrif dasg fel darlledwr gwasanaeth cyhoeddus mwyaf blaenllaw'r Deyrnas Unedig. At hynny, byddai system o'i math yn anodd ei gweinyddu. Derbyniwn yn llwyr y ddadl y byddai'r baich ychwanegol o ran atebolrwydd y byddai'n rhaid i ddarledwyr eraill a allai ystyried cystadlu am y cyllid hwn gydymffurfio ag ef yn golygu mai lefelau isel iawn o alw fyddai y tu allan i'r BBC.

C13 A yw'r BBC wedi bod yn gwneud digon i sicrhau gwerth am arian? Sut allai fynd ymhellach?

Mae'r gofyniad ar BBC Cymru Wales i ddod o hyd i arbedion cyllidebol o 16% dros y pedair blynedd o 2011 ymlaen, fel rhan o gynigion *Delivering Quality First*, yn fygythiad anghymesur o bosibl i wasanaethau lleol y BBC yng Nghymru. Mae'r BBC yn parhau i bryderu'n fawr ynghylch y toriadau i gyllideb BBC Cymru Wales. Mae hefyd yn hanfodol fod gwasanaeth cenedlaethol, ar y teledu neu'r radio, yn golygu mwy na dim ond newyddion a materion cyfoes. Mae'r BBC wastad wedi chwarae rôl hanfodol o ran adlewyrchu ac atgyfnerthu diwylliant Cymru, yn Gymraeg ac yn Saesneg. Mae'n hanfodol fod y BBC yn parhau i gynhyrchu a rhaglenni o safon a rhoi sylw dyledus i wleidyddiaeth, er gwaethaf y pryderon ynghylch effaith toriadau i'r gyllideb ar gynnwys gwleidyddol BBC Cymru Wales.

Felly, ni ddylai unrhyw arbedion effeithiolrwydd pellach ddod ar draul Cymru, na'r gwledydd na'r rhanbarthau eraill, y mae hyn wedi effeithio arnynt yn yr un modd.

Derbyniwn fod yr enghreifftiau a nodir yn y ddogfen ymgynghori o brosiectau'r BBC nad ydynt wedi darparu gwerth da am arian i dalwyr ffi'r drwydded yn rhai dilys. Nodwn hefyd sylwadau diweddar Cadeirydd Ymddiriedolaeth y BBC fod y Swyddfa Archwilio Genedlaethol bellach mewn sefyllfa lle mae ganddi fynediad llawn at yr wybodaeth sydd angen arni i gynnal adolygiadau o safon⁴. Dylai'r ffaith bod y Swyddfa Archwilio mewn sefyllfa gryfach i asesu a chreu darlun o effaith ariannol gweithgareddau'r BBC ysgogi ffocws newydd ar werth am arian; yn yr un modd, dylai set newydd o ddibenion a gwerthoedd cyhoeddus, a'r rheiny wedi'u diffinio'n well, alluogi'r BBC i wneud gwell penderfyniadau i sicrhau gwerth am arian. Byddai hyn yn cael ei ategu ymhellach gan linellau cliriach o awdurdod rheoli a rheoleiddio, synnwyr cryfach o annibyniaeth wirioneddol ar Lywodraeth, gwell atebolrwydd i'r cyhoedd a chraffu gwell ar y BBC gan gynrychiolwyr etholedig o bob cwr o'r Deyrnas Unedig. Down yn ôl at y themâu hyn yng Nghwestiynau 15 i 20.

C14 Sut ddylai gweithgareddau masnachol y BBC, yn cynnwys BBC Worldwide, gael eu diwygio?

⁴ Yn ystod digwyddiad Ymddiriedolaeth y BBC, "*Tomorrow's BBC: Who Governs?*", ym Mhrifysgol San Steffan yn Llundain ar 1 Hydref 2015.

Rydym eisoes wedi cael trafodaeth eithaf hir am BBC Worldwide a gweithgareddau masnachol y BBC yn ein hatebion i G7 (lle rydym yn edrych ar weithgarwch rhyngwladol) a Ch10. Ymhellach at y sylwadau hynny, hoffem ychwanegu nad ydym wedi'n hargyhoeddi, ar hyn o bryd, y byddai preifateiddio BBC Worldwide yn llawn neu'n rhannol yn briodol. Gallai'r cyfyngiadau benthyca sydd ar BBC Worldwide yn sgil ei statws fel corff cyhoeddus gyfyngu ar ei allu i ddatblygu ymhellach rai marchnadoedd tramor, ond, serch hynny, mae wedi profi cryn lwyddiant - a hynny heb risg ormodol i gyllid cyhoeddus y BBC. Yn bwysicach, nid ei gwerth masnachol mewn marchnadoedd rhyngwladol ddylai fod yr unig sail, nac yn wir yn sail bennaf, i sut yr ystyrir gwerth gwirioneddol allbwn gwasanaeth cyhoeddus y BBC i dalwyr ffi'r drwydded yn y Deyrnas Unedig. Fel darlledwr gwasanaeth cyhoeddus, nid gwneud arian yw diben y BBC. Ei diben yw hysbysu, addysgu, a diddanu dinasyddion y Deyrnas Unedig.

Llywodraethu a Rheoleiddio'r BBC

Darperir ateb cyfun isod i'r pedwar cwestiwn sy'n dilyn. Deallwn y bydd Syr David Clementi yn ystyried ymatebion i'r adran hon o'r ymgynghoriad fel un o gamau cyntaf o'i adolygiad annibynnol o drefniadau llywodraethu'r BBC. Mae Llywodraeth Cymru, sy'n cynrychioli buddiannau pobl Cymru, yn fwy na pharod i drafod y pwyntiau a wneir isod gyda Syr David a'i dîm.

C15 Sut ddylai model llywodraethu a rheoleiddio presennol y BBC gael ei ddiwygio?

C16 Sut ddylai'r Profion Gwerth Cyhoeddus a'r Trwyddedau Gwasanaethau gael eu diwygio a phwy ddylai fod yn gyfrifol am wneud y penderfyniadau hyn?

C17 Sut all y BBC ymgysylltu'n well â thalwyr ffi'r drwydded a'r diwydiant, yn cynnwys trwy gyfrwng ymchwil, tryloywder a thrafod cwynion?

C18 Sut ddylai'r berthynas rhwng y Senedd, y Llywodraeth, Ofcom, y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a'r BBC weithio? Pa strwythurau atebolrwydd a disgwyliadau ynghylch hynny, yn cynnwys tryloywder ariannol a rheolaethau ar wariant, a ddylai fod yn gymwys?

O ran y dewisiadau ar gyfer diwygio a nodir yn y ddogfen ymgynghori (hynny yw, diwygio Ymddiriedolaeth y BBC, creu bwrdd unedol ar gyfer y BBC gydag Ofcom yn cyflawni'r rôl reoleiddiol), byddai'n well gennym y dewis o fwrdd unedol a rheoleiddiwr annibynnol (hynny yw, y model a elwir yn 'OfBeeb'). Derbyniwn nad yw'r model cyfredol o Ymddiriedolaeth a Gweithrediaeth, er bod ei fwriad yn un da, yn darparu llinellau cyfrifoldeb ac atebolrwydd digon clir a bod tensiwn sylfaenol yn y ffaith fod gofyn i'r Ymddiriedolaeth weithredu fel corff rheoleiddiol yn ogystal â bod yn rhan o'r BBC. Mae dadl o blaid newid, ond nid yw heb ei risgiau a rhaid ymdrin â hyn yn ofalus, gan fanteisio

i'r eithaf ar yr asedau sydd eisoes yn eu lle, yn hytrach na chael gwared arnynt a dechrau o'r dechrau heb ystyriaeth fanwl.

Cytunwn y byddai symud y swyddogaeth reoleiddio i gorff allanol, yn gyfan gwbl ar wahân i'r BBC o ran strwythur a theitl, yn cael gwared ar lawer o'r feirniadaeth a wneir o Ymddiriedolaeth y BBC o ran y gwrthdaro o fod yn rheoleiddiwr ac yn eiriolwr. I fod yn glir, ailadroddwn ein safbwynt na ddylid cymryd haen o gyllid y cystedlir amdano o ffi'r drwydded; felly ni fyddai gan y rheoleiddiwr newydd unrhyw rôl o ran dyfarnu cyllid y cystedlir amdano, i'r BBC nac i ddarledwyr eraill.

Rydym hefyd yn cytuno y dylid dod â chyfrifoldebau strategol a gweithredol allweddol ynghyd mewn bwrdd unedol, gyda llinellau clir iawn o atebolrwydd ac aelodaeth anweithredol gref a allai sicrhau y cynrychiolir buddiannau cyhoedd Prydain yn gywir. Fodd bynnag, yn wahanol i drefniadau'r Bwrdd Gweithredol cyfredol – y gall ei Gadeirydd fod yn aelod anweithredol neu'n Gyfarwyddwr Cyffredinol (er, yn ymarferol, mai'r Gyfarwyddwr Cyffredinol ydoedd bob tro) – dylai Cadeirydd y bwrdd unedol fod yn aelod anweithredol bob amser. Mae'n hanfodol fod y Cadeirydd yn cynrychioli – ac yn cael ei weld yn cynrychioli – buddiannau talwyr ffi'r drwydded, yn hytrach na buddiannau corfforaethol y BBC ei hun, gan y byddai'r bwrdd newydd i bob pwrpas yn cymryd yr awenau gan yr Ymddiriedolaeth fel llais a chorff penderfynu goruchaf y BBC.

Cydnabyddwn y gall rheoleiddiwr ag iddo un diben fod yn anodd ei sefydlu mewn ffordd nad yw'n arwain at fod yn or-ddibynnol ar y sefydliad y mae'n ei reoleiddio, neu heb iddo wrthdaro'n ormodol â'r sefydliad hwnnw. Fodd bynnag, yn ein barn ni, nid oes angen dechrau o'r dechrau. Er y byddai Ymddiriedolaeth y BBC yn cael ei ddirwyn i ben os eir ymlaen â'r model hwn, gyda'i swyddogaethau penderfynu'n trosglwyddo i'r bwrdd unedol, mae'n siŵr y gellid cadw llawer iawn o ran pobl, strwythur trefniadol ac asedau corfforol neu ddeallusol - gan roi pwrpas newydd iddynt fel rhan o'r rheoleiddiwr newydd. Er y byddai gan y Bwrdd rôl wahanol, y'i diffinnir yn glir ac er y byddai ar wahân i'r BBC ei hun, byddai profiad staff sydd wedi profi methiannau ac (yn fwy diweddar) llwyddiannau llywodraethiant y BBC o dan y trefniadau cyfredol yn ddi-os yn help i sicrhau y symudir i'r strwythurau newydd yn llyfn ac yn gost-efeithiol - byddai hyn yn well na chael gwared ar bob manylyn o'r Ymddiriedolaeth dros nos.

Yn ogystal, rhannwn bryderon Ofcom, fel y'u mynegwyd gan y Prif Weithredwr, Sharon White, yn ystod ei haraith i'r Gymdeithas Deledu Frenhinol yng Nghaergrawnt ym mis Medi eleni, ynghylch priodoldeb rhoi penderfyniadau'n ymwneud â chwmpas a chynnwys y BBC i Ofcom ac ynghylch y cynnydd y byddai angen ei wneud i gapasiti gweithredu Ofcom pe bai i gael cyfrifoldebau ychwanegol sylweddol mewn perthynas â rheoleiddio'r BBC. Rhannwn, hefyd, y pryder a nodir yn y ddogfen ymgynghori y gallai hyn arwain at wneud Ofcom yn rhy bwerus, gan ehangu ei gylch gwaith a'i wariant, sydd eisoes yn fawr. Rheoleiddiwr annibynnol fyddai yn y sefyllfa orau i gyflawni'r swyddogaethau goruchwyllo a rheoleiddio sydd ar hyn o bryd

yn cael eu gwneud gan yr Ymddiriedolaeth, heb i gyfrifoldebau ehangach dynnu ei sylw.

Pe bai'r model penodol yr ydym wedi'i ddisgrifio uchod yn cael ei fabwysiadu, gan gynnwys Cadeirydd anweithredol ar gyfer y bwrdd unedol, yna byddem yn gyffyrddus i benderfyniadau ynghylch gwasanaethau fod yn nwylo Bwrdd y BBC. Fel yn awr, byddai Ofcom yn arwain ar asesiadau effaith ar y farchnad, ac y rhain fyddai'n sail i ystyriaeth y bwrdd o werth cyhoeddus unrhyw gynnig, gan edrych ar y BBC yn ei chyfanrwydd a'r rôl y dylai'r gwasanaeth hwnnw ei chwarae ynddi, lle bo hynny'n briodol.

Nid yw Ofcom mewn sefyllfa dda i ddyfarnu ar brofion gwerth cyhoeddus i'r BBC oherwydd y ffordd y caiff ei gyllido. Mae Ofcom yn derbyn ffioedd gan y darlledwyr masnachol am reoleiddio rhwydweithiau darlledu a chyfathrebiadau yn ogystal â chymorth grant gan y Llywodraeth. Oherwydd hyn, byddai'n rhaid iddo frwydro yn erbyn y canfyddiad y gallai geisio, wrth reddf, gwarchod y darlledwyr masnachol er mwyn diogelu ei refeniw, heb ystyried cryfder unrhyw ddadl gwerth cyhoeddus dros wasanaeth newydd i'r BBC. Hefyd, byddai'n rhaid iddo oresgyn pryderon nad yw'n ddigon annibynnol ar y Llywodraeth i reoleiddio BBC annibynnol. Byddai hyn yn annheg, byddai'n tynnu sylw Ofcom oddi ar ei waith, a byddai'n beryglus hefyd i'r BBC ei hun.

Cytunwn y dylai'r bwrdd unedol gyflawni ymchwil ynghylch barn y gynulleidfa a sicrhau mwy fyth o dryloywder ac effeithiolrwydd o ran delio â chwynion. Fodd bynnag, mae cyfle bellach i ddatblygu strategaeth bellgyrhaeddol ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd gan ddefnyddio sawl platfform - ac, wrth gwrs, wrth i dechnoleg ddatblygu ymhellach gallai hyn ddod yn broses fwyfwy defnyddiol a syml. Mae rôl ganolog o hyd i gynghorau cynulleidfa neu gynghorau darlledu ledled y Deyrnas Unedig fel rhan o'r strategaeth hon ac mae'n bwysig bod Cymru a'r gwledydd eraill yn cael eu cynrychioli'n llawn. Dylai Cadeiryddion y cynghorau cynulleidfa neu'r cynghorau darlledu fod yn aelodau anweithredol o'r bwrdd unedol, er mwyn iddynt gael llais mewn penderfyniadau ar y lefel uchaf. Mae'r ffaith y gall Ymddiriedolaeth y BBC anwybyddu barn cynghorau cynulleidfa ar hyn o bryd os yw'n dewis gwneud hynny yn wendid mawr yn y trefniadau cyfredol.

Croesawom y cyfeiriadau ym Mhapur Gorchymyn Dydd Gŵyl Dewi at gynyddu atebolrwydd darlledwyr yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru wedi cyfeirio'n rheolaidd at bwysigrwydd gwella atebolrwydd sefydliadau darlledu'r Deyrnas Unedig i'r Cynulliad Cenedlaethol ac i wylwyr a gwrandawyr yng Nghymru. Rydym felly'n falch fod Memoranda Cyd-ddealltwriaeth wedi'u llofnodi gyda'r llywodraethau datganoledig yng Nghymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon i ffurfioli eu rolau yn yr adolygiad hwn o'r Siarter, ac adolygiadau'r dyfodol, a bod Memoranda tebyg yn cael eu gorffen ar hyn o bryd a fydd yn nodi rolau parhaus i'r Seneddau a'r Cynulliadau datganoledig yn y gwledydd gwahanol yn y gwaith o graffu ar y BBC, a sicrhau ei hatebolrwydd.

Dylai unrhyw newidiadau i drefniadau llywodraethu neu reoleiddio'r BBC adlewyrchu realiti llywodraeth ddatganoledig yn y Deyrnas Unedig. Yn hyn o

beth, dylai bwrdd y rheoleiddiwr newydd gynnwys aelod sy'n gyfrifol am gynrychioli buddiannau pob un o'r gwledydd datganoledig, gan gynnwys Cymru; y Llywodraeth ddatganoledig berthnasol ddylai arwain ar benodi'r cynrychiolydd cenedlaethol hwnnw.

Mae'n bwysig ailadrodd ein barn gref fod y mecanwaith a ddefnyddiwyd i orfodi'r setliad a gyhoeddwyd yn ddiweddar ar y BBC – yn dilyn trafodaethau caeedig rhwng y BBC a Llywodraeth y Deyrnas Unedig, heb unrhyw ymgynghori â'r Llywodraethau datganoledig – yn hollol anfoddfaol. O ganlyniad, mae'r adolygiad hwn o'r Siarter yn cael ei gyflawni ar ôl i'r penderfyniad mwyaf sylfaenol a allai effeithio ar raddfa a chwmpas yr hyn y gallai'r BBC ei gyflawni gael ei wneud.

O dan y trefniadau cyfredol, mae Llywodraeth y Deyrnas Unedig, i bob pwrpas, yn rhydd i bennu telerau'r BBC heb unrhyw graffu Seneddol nac ymgynghori cyhoeddus. Mae angen dadl yn San Steffan – ond nid oes angen pleidlais. Nid oes unrhyw rôl i'r sefydliadau datganoledig ar draws y Deyrnas Unedig o gwbl. Rhaid i hyn newid. Yn y dyfodol, o ystyried bod cylch gwaith y BBC yn cynnwys y Deyrnas Unedig gyfan ac o gofio ei hamcanion penodol yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau, rhaid i unrhyw gynigion o'r math yma gan Lywodraeth y Deyrnas Unedig fod yn destun ymgynghori cyhoeddus, craffu gan bwyllgor yn San Steffan a'r sefydliadau datganoledig ac – yn hollbwysig - rhaid iddynt gael eu cymeradwyo drwy bleidlais yn y Senedd ac ym mhob un o Seneddau a Chynulliadau'r gwledydd.

C19 A ddylai dull gweithredu presennol Siarter Frenhinol a Chytundeb Fframwaith 10 mlynedd barhau?

Rydym yn cytuno y dylai Siarter Frenhinol y BBC bara am ddeg mlynedd o leiaf. Nid ydym yn derbyn bod amserlen fyrrach, dweder pum mlynedd, yn briodol. Mae adolygu'r siarter yn broses gostus ac yn cymryd amser, felly byddai angen rheswm da iawn i gyfiawnhau ei wneud yn amlach. Rydym yn cydnabod bod datblygiadau technolegol, cymdeithasol ac o fewn y farchnad yn symud yn gyflym, ond dim ond os oedd y Siarter yn rhy gyfyng yn y lle cyntaf neu os nad oedd y BBC a/neu'r farchnad ehangach y mae'n gweithredu o'i mewn yn cael ei rheoleiddio'n ddigonol y gallai Siarter Frenhinol y BBC fynd yn amherthnasol cyn iddi gael ei hadolygu. Cyn belled ag y rhoddir ystyriaeth ddyledus i'r ffactorau hyn cyn cytuno'n derfynol ar y Siarter newydd a thra bydd mewn grym, yna dylai'r risg honno fod yn un fach iawn.

Rydym yn derbyn bod yna sail dros ystyried newid hyd Siarter Frenhinol y BBC, er mwyn torri'r cysylltiad rhwng adolygiadau'r Siarter a chylch etholiadol y DU. Mae rhai rhanddeiliaid wedi galw am i Siarteri'r dyfodol bara am un flwyddyn ar ddeg, fel bod y broses adolygu yn cael ei datgysylltu o agenda llywodraethau olynol sy'n dod i mewn. Byddai hyn yn ategu annibyniaeth y BBC ar y Llywodraeth. Mae pryderon ynghylch yr annibyniaeth hon yn ganolog iawn i'r drafodaeth ar hyn o bryd, er nad ydynt yn cael eu cydnabod

yn uniongyrchol yn y ddogfen ymgynghori. Oherwydd hynny, byddem yn cytuno y dylid rhoi ystyriaeth bellach i'r cynnig hwn.

Casgliad

Dros yr ychydig flynyddoedd nesaf, mae yna benderfyniadau allweddol i'w cymryd ynghylch darlledu a threfniadau rheoleiddio yn y DU ac yng Nghymru, gan gynnwys adnewyddu Siarter y BBC ac ystyried ymhellach gasgliadau Comisiwn Silk ar Ddatganoli yng Nghymru, cyhoeddiad Dydd Gŵyl Dewi a Chomisiwn Smith yn yr Alban.

Mae'r strwythurau darlledu sydd gennym ar hyn o bryd yn sicr o newid yn y dyfodol. Fel Llywodraeth, byddwn yn parhau i fonitro datblygiadau a bod yn rhagweithiol yn y drafodaeth hon, er mwyn sicrhau bod unrhyw newidiadau yn gwarchod ac yn hyrwyddo buddiannau pobl a busnesau yng Nghymru. Mae'r rhaglenni a ddarllidir mor bwysig i'n bywyd fel gwlad sy'n dod yn fwyfwy datganoledig fel bod yn rhaid dod o hyd i drefniadau newydd, o fewn y setliad cyfansoddiadol presennol, sy'n caniatáu i fuddiannau Cymru gael eu trafod a'u deall ac i rywrai ddadlau drostynt.

Mewn perthynas â Siarter y BBC, mae nifer o'r materion a drafodwyd yn yr ymateb hwn hefyd yn berthnasol i'r gwledydd datganoledig eraill. Yn gynharach eleni, ysgrifennodd Llywodraeth Cymru at y Gweinidogion perthnasol yn yr Alban a Gogledd Iwerddon yn gofyn am gyfarfod i drafod materion darlledu, gan gynnwys yr adolygiad o'r Siarter. Ar 4 Awst, cynhaliwyd y cyfarfod hwnnw yn Glasgow. Yn ystod y cyfarfod, cytunwyd y byddent yn cydweithio i sicrhau bod yr adolygiad o'r Siarter yn adlewyrchu'r buddiannau rydym yn eu rhannu ac yn rhoi blaenoriaeth iddynt.

Croesawodd Llywodraeth Cymru adolygiad pellach Ofcom o Ddarlledu Gwasanaeth Cyhoeddus. Fodd bynnag, bydd y gwaith hwnnw yn sail i drafodaeth a fydd yn parhau am natur rhwymedigaethau gwasanaeth cyhoeddus yn y dyfodol.

Rhaid i rôl y prif Ddarlledwr Gwasanaeth Cyhoeddus fod yn seiliedig ar ddealltwriaeth glir o anghenion pobl gwledydd a rhanbarthau'r DU. Fodd bynnag, ar ôl datganoli pwerau helaeth i'r llywodraethau datganoledig, ni chynhaliwyd gwerthusiad nac asesiad o ran pa mor addas yw rhwymedigaethau cyfredol gwasanaethau cyhoeddus i'w diben. Dros yr un cyfnod, caniatwyd i'r rhwymedigaethau hynny gael eu herydu, am resymau masnachol i raddau helaeth. Erbyn hyn, mae angen yr asesiad hwn ar frys a dylid ei gynnal ochr yn ochr â'r adolygiad o'r Siarter, fel sail i unrhyw dargedau ar gyfer darparu gwasanaethau yn y gwledydd gwahanol a'r rhanbarthau a allai gael eu cynnwys yn y Siarter newydd, a fydd yn gysylltiedig â set newydd o ddibenion a gwerthoedd cyhoeddus.

Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i chwarae rôl lawn a gweithredol yn yr adolygiad o'r Siarter, i sicrhau bod y Siarter newydd yn adlewyrchu'n llawn fuddiannau pobl Cymru a'r setliad datganoledig cyfredol sy'n newid. Byddwn

yn defnyddio ein sedd ffurfiol wrth y bwrdd i ddadlau dros y gwasanaethau y mae pobl Cymru yn eu haeddu.

Item 3

Yr Athro Tom O'Malley
Communities, Equality and Local Government Committee
CELG(4)-29-15 Papur 2 / Paper 2
Yr Athro Tom O'Malley
Professor Tom O'Malley

1. This submission firstly examines the broader context within which Charter Review 2016 is taking place. It then offers some comments on the issues raised by the terms of reference issued by the Communities, Equality and Local Government Committee.

Context

2. The BBC's Charter is being renewed in the context of a communications policy framework which prioritises the expansion of market driven forms over public service. The *Report of the Committee on the Financing of the BBC*, published in 1986¹ advocated a future in which communications services would be provided by the market place, much like newspapers are, and public service broadcasting would be limited to providing those services which the market did not find economical. Once technology allowed consumers to purchase programmes directly on a one to one basis or as

¹ Home Office (1986) Report of the Committee on the Financing of the BBC, London: HMSO, Cmnd 9824

packages, then the BBC, or what remained of it, should become a subscription service.²

3. The Report provided the broad outline for the development of an increasingly market driven system of mass communications and led to an increase in under-regulated commercial competition, the removal of most of ITV's obligations as a regionally-based public service broadcaster³, and the growth of what was, in effect, the contracting out of sections of production by the BBC and ITV, through the support given by successive governments to the independent sector. This has been overseen by Ofcom which is, in essence, an organisation designed to promote commercial mass communications. Running parallel with this has been the development of a policy making process which has given priority to the views of well financed commercial organisations with the power and resources necessary to lobby governments for the outcomes they want. This was illustrated most sharply in the revelations about the links between News Corporation Executives and lobbyists the ministers in the Department of Media

² Tom O'Malley, *Closedown. The BBC and Government Broadcasting Policy, 1979-92*, London: Pluto, 1994:112-114.

³ Tom O'Malley, 'Wales, ITV and regulation', *Cyfrwng*, Volume 8 (2011): 7-22.

Culture and Sport during the Leveson inquiry.⁴ In the context of Wales, the lack of accountability and transparency in policy making was illustrated by the decision made by the Coalition government in 2010 to transfer S4C to the BBC without even the pretence of considered public consultation.⁵

4. One major consequence of the increase in competition and the squeeze on public service communications has been a reduction in spend on first run public service content in the UK, by 17.3% between 2008 and 2013.⁶ In Wales, as the work done by the IWA Media Policy Group for its 2015 Wales Media Audit has shown, the situation has become very serious indeed. After 2008, there was a significant reduction in spend, range and diversity of television programmes available both in English and Welsh for viewers in Wales. In real terms at 2014 prices, spending in Wales declined by 30%, from 2008 to 2014. Investment in news declined by 10% in Wales, and total spend

⁴Des Freedman, *The Politics of Media Policy*, Cambridge: Polity, 2008;

Leveson, Lord Justice Leveson, *An Inquiry into the Culture Practices and Ethics of the Press, Volume III*, London: The Stationery Office, 2012, HC780-III

⁵T.P.O'Malley, *The Government, the BBC and S4C: A submission to the Welsh Affairs Select Committee Inquiry into the Welsh Language Broadcaster S4C* (Aberystwyth University, 15th November 2010) Published in: House of Commons Welsh Affairs Committee, *S4C*, (London: HC 614 Published on 11 May 2011, Fifth Report of Session 2010-2011, 27 April 2011) 2 Volumes, evidence in Volume 2 at www.parliament.uk/welshcom

⁶Department of culture, media and sport (2015) *The Balance of Payments between Television Platforms and Public Service Broadcasters: Options for Deregulation*. Consultation Paper, London: DCMS: para 7, note 4).

by public service broadcasters on first-run originated output in news and current affairs in the UK and nations fell by 14% from 2008–2014.

In radio, commercial radio stations have closed and syndication of programming has increased at the expense of local content.⁷

5. The BBC Charter Renewal is being conducted, therefore, in a context where government policy is pressing for an overall reduction in the role of public service broadcasting in the UK, and Wales, relative to the size of commercial provision. This explains the secular decline of public service content in Wales. The situation has been exacerbated by the feeble structures of accountability in policy making in relation to Wales and by the pressures on broadcasting to fulfil obligations to properly represent Welsh interests in a context of declining resources and successive attacks on the BBC from political and commercial interests.

6. What follows are some comments and proposals in response to the terms of reference set out by the Committee.

The future provision of the BBC's services in Wales both in English and Welsh language Services.

⁷ Media Policy Group: *2015 Wales Media Audit Draft 2*, (Cardiff, IWA, 2015) at <http://www.clickonwales.org/wp-content/uploads/mediaauditsection1.pdf> accessed 26 October 2015

7. The future provision of BBC services in Wales is dependent on two factors. The first is finance. Significant aspects of the BBC's future finances were agreed in advance of the debate on Charter Renewal, for example the decision to force the BBC to pay for the licence fees of people over 75. This was clearly a case of putting the cart before the horse. It has been pointed out that this will result in the BBC being worse off in cash terms at the end of the next Charter period and indeed a former Director General of the BBC, Lord Birt, 'says the government had set "a very dangerous precedent" by doing a deal on BBC financing behind closed doors with no public consultation for the second time in five years – suggesting the BBC's independence from government has been compromised.'⁸ Director General Tony Hall announced in September 2015 that the BBC will see its annual funding cut by 20% over the next five years as a result of the settlement.⁹ So, the future of BBC services in Wales in both languages will have to take its share of these cuts, on top of the cuts they have experienced in recent years.

⁸ Anon, 'BBC to Fund over-75s' TV licences' and Nick Higham, 'Analysis', BBC, 6th July 2015, at <http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-33414693> accessed 26 October 2015.

⁹ Jane Martinson and Mark Sweney, 'Tony Hall: 'inevitable' that BBC services will have to be closed or cut', *The Guardian*, 7 September 2015, at <http://www.theguardian.com/media/2015/sep/07/tony-hall-bbc-cuts-bbc4> accessed on 26 October 2015.

8. The Communities, Equality and Local Government Committee and the Welsh Assembly Government should press both the DCMS and the BBC to review this settlement with a view to detailing its implications for Welsh broadcasting, and come forward with proposals that will see a real terms increase in funding over the next Charter period, one which does not come at the expense of funding in other areas of the BBC.
9. Proposals by the Director General to make up to 80% of BBC content open to contracting out,¹⁰ and the idea that parts of the BBC licence fee should be used to subsidise news gathering for print media organisations,¹¹ are measures which will weaken the BBC's capacity to produce sustained, critical and creative programming, and where the subsidy of news is concerned, open the door to further pressure for more top slicing of licence fee revenue. The BBC should be pressed to reverse these decisions.
10. The second factor influencing funding is governance. That the licence fee and or significant aspects of the BBC's finances should be largely determined twice in five years without proper consultations

¹⁰ Tara Conlan 'Biggest shakeup ever to BBC could see hit shows moved to private sector' *The Guardian*, 16 September 2015, at: <http://www.theguardian.com/media/2015/sep/16/biggest-shakeup-to-bbc-consultation-hit-shows-moved-to-private-sector> accessed 27 October 2015

¹¹ Tony Hall, 'Tony Hall speech at the Science Museum on the future vision of the BBC' 7th September 2015, at: <http://www.bbc.co.uk/mediacentre/speeches/2015/tony-hall-distinctive-bbc> accessed 27 October 2015

with the nations and regions in the UK is indicative of a deep failure in governance. This is addressed in the next section.

The BBC's current and future funding, governance and accountability arrangements as they relate to Wales.

11. The BBC's governance should be determined by statute not charter. The Charter leaves power in the hands of the Westminster government, not Parliament. It allows for opaque policy formulation and decision by, in effect, decree. A statute which safeguards the creative and editorial independence of the BBC, but which was renewed periodically under close Parliamentary scrutiny is arguably the best way of ensuring a more democratic approach to policy making, one which would give more opportunities for the voice of Wales to be heard.

12. BBC governance has remained too centralised. Successive members of the BBC Board of Governors and the Trust have been appointed, not elected. There is no independent body in Wales with powers to oversee the policy, content and allocation of resources of the BBC.

13. The BBC should be a federal structure, publicly funded by the licence fee, or possibly a household levy. This Scottish Government is currently pressing for a federalised BBC structure.¹²
14. There should be a Welsh Broadcasting Council (WBC). It should be composed of a majority of members appointed by the National Assembly for Wales and members appointed by the communications trade unions. It should also consist of members from civil society organisations in Wales, determined by the National Assembly, after consultation. These organisations would appoint their representatives by elections. The organisations would hold their positions on the Council for a fixed period and then be replaced by other organisations in a process of rolling consultation and review.
15. The WBC should have powers over the BBC devolved to it under the new Charter. These should include powers over the allocation of resources, policy and content. It would be charged with producing regular reports on the situation of the BBC in Wales for the National Assembly and Welsh Assembly Government.

¹² Libby Brooks, 'Scottish government pushes for a federalised BBC', *The Guardian*, 24 September 2015, at: <http://www.theguardian.com/media/2015/sep/24/scottish-government-targets-federalised-bbc> accessed 26 October 2015.

16. As long as the WBC has a clearly defined relationship with the centre this arrangement should be able to work very successfully, and is in the spirit of devolution of powers to the nations and regions of the UK.

17. For this to work the *Communications Act 2003* has to be amended to remove the BBC from oversight by Ofcom. The reason for this is because Ofcom is a market orientated regulator which, like the BBC itself, does not have an elected board, and is, arguably, totally undemocratic in its structures. Were Ofcom to be reformed, root and branch, and made a mechanism for promoting public service communications first and foremost, then the question of the relationship with the BBC might be revisited.

S4C's future: including its funding, operating and governance arrangements, and the services it provides.

18. Within the current, unreformed context, S4C should be re-established as a separate body, answerable to the Welsh Assembly Government, and funded, as prior to 2010, by direct grant from the

Westminster Government. Its funding over the next period should be restored, in real terms, to a level which allows it to develop its services on air and online. Its Board should be appointed in a manner similar to the proposals outlined for the Welsh Broadcasting Council.

How Wales's interests are being represented in during the renewal process.

19. Broadcasting is not a devolved matter. As a result neither the Welsh Assembly Government nor the National Assembly has had a specific and permanent department and committee structure devoted to the issue of communications policy in Wales. Nonetheless both organisations have spent time, in arguably a largely ad hoc fashion, responding to successive initiatives from Westminster, Ofcom and the BBC.

20. In the short term the Welsh Assembly Government should invite the UK government to spell out in detail the length of the period of consultation which will follow the announcement of government White Paper on Charter renewal in the spring of 2016. This cannot be less than 6 months to allow all parties in the nations and regions and civil

society to have time to consider and respond to the proposals. As far as I am aware, there is no such commitment from Westminster in place.

21. The Communities, Equality and Local Government Committee, should call representatives from the DCMS and the BBC before them to account for [a] the nature of the process and outcome of the 2015 funding arrangements [b] the creation of the situation, outlined above, where Wales' interests in broadcasting are suffering as result of cuts and planned cuts [c] to defend the opaque and non democratic forms of governance. It should also call members of the Ofcom Board before it, to seek clarification as to why it should continue to have oversight over key areas of BBC policy making, in particular the development of new services, and to justify its equally opaque and non-democratic forms of governance, especially in relation to Wales.

22. It is not good enough to allow Wales's interests in this process to be the upshot of what will inevitably be policy driven from Westminster, and filtered through the BBC central management. The Communities, Equality and Local Government Committee has the

opportunity to shed some light on current processes, and to test their fitness for purpose where the interests of Wales are concerned.

23. In the medium term the National Assembly for Wales should establish a cross party, Standing Committee on Communications. The fact that communications is not a devolved matter is of no consequence in this context; the Committee would be able to provide the backup and perspective necessary to inform consideration of policy regardless of whether communications is or is not devolved. It should be composed of a majority of National Assembly members, but should also include trade unions. It should include members of Civil Society appointed in the manner proposed above for the Welsh Broadcasting Council.

24. The Standing Committee's remit would be to conduct regular monitoring and research on communications in Wales. It should have a small budget to commission new research and literature reviews relating to communications policy. It should publish regular reviews of the condition of communications in Wales and make policy recommendations. It should invite all parties concerned with

communications in Wales to submit data regularly, and to appear, where necessary, before oral hearings.

Submission to the Inquiry into the BBC Charter Review by the National Assembly's Communities, Equality and Local Government Committee

from Dr John Geraint, Creative Director, Green Bay Media

1 The BBC is the cornerstone of public service broadcasting in the UK; and public service broadcasting is one of the cornerstones of a healthy democracy. Public service broadcasting is a reflection of - and stimulus to - a self-confident national culture. The way in which Wales and Welsh communities are represented in public service broadcasting is a crucial element in building a just and thriving society here.

2 In my doctoral submission *Representing Wales: Experience on Screen 1985-2010*, I argued that **representation** in the media has effects in the 'real world'. How we're seen determines in part how we're treated; how we treat others is based on how we see them; and such seeing comes from representation. So how people in Wales are represented affects how we see ourselves and others, how we see our place in society, our right to the rights a society claims to ensure its citizens.

3 Wales and its communities have been historically *under*-represented in the dominant media which Welsh people themselves 'consume'. And often, even such representation as we have had has been from the perspective of the outsider rather our own.

4 Even when it has been represented, Wales has struggled to ensure that its stories enjoy parity of esteem with the stories of the more powerful and privileged; and that is not only unfair in its own right, but it further entrenches inequality, injustice and lack of true respect and self-respect.

5 In the early years of this new millennium, the prospects for Wales in television looked relatively promising: we enjoyed increasing network and national output on a well-funded BBC; some years of plenty on S4C; a still-substantial body of output for Wales on ITV; and even a nascent English-language channel, BBC 2W.

6 The English-speaking audience has been used to a wide range of public service television programmes for Wales from plural sources. Historically, this extended well beyond news and current affairs, to quality documentary, arts, entertainment and drama programming which reflected the lives and concerns of the audience in a rounded way.

7 Welsh-language producers have enjoyed the security of a fully-funded and comprehensive pattern of commissioning at reasonable tariffs.

8 All of the above (points 5-8) is now under threat or already gone.

9 As the BBC's Director General himself has admitted, English-language programming for Wales outside of news and current affairs has been eroded to such an extent that it no longer represents the rounded life of the nation.

10 Unfortunately, public discussion as to how this inadequacy might be addressed tend to be reduced by BBC mandarins to a zero-sum game – i.e. *if we give more to Wales, we won't be able to do Bleak House*.

11 Wales needs to express a sense of outrage at this state of affairs.

12 BBC Network television has begun to commission more output from Wales, but this output has, for the most part, failed to represent Wales adequately.

13 Further cuts to S4C's programme budget will threaten its ability to represent Wales properly and to fund quality production.

14 We need to ensure that S4C continues to have the scope to work with producers in international markets. S4C's commitment and ambition has, over the years, bolstered companies like Green Bay in developing as players in their own right in international co-production, bringing valuable inward investment and allowing Welsh stories to reach a global audience (e.g. in Green Bay's recent historical documentary series *The Castle Builders*).

15 In his 2010 report, 'The Heart of Digital Wales', Prof Ian Hargreaves reminded us that media production is a cultural as well as economic activity: *'Because creative industries policy operates in a space which involves the pursuit of cultural as well as economic goals, a strong creative industries policy also requires a highly effective partnership with public service broadcasters and arts institutions, along with the bodies that fund them.'*

16 The Committee may wish to consider whether this balanced approach is being properly recognised by the Welsh Government in its support of the Creative Industries.

17 Green Bay sees itself as a business which operates in a cultural space. Our work – and that of producers like us – has a greater significance than can be calculated within the parameters of simple economic functions.

18 Put simply, television production has the potential to 'make the weather for Wales' – it can help determine both how we see ourselves in the world and how the world sees us. Regarding it simply in economic terms underplays its importance and is likely to lead to missed opportunities.

19 At its best, Public Service Broadcasting – at the BBC and S4C – maximises the synergies that operate and the connection between cultural and economic well-being. Wales needs PSB to be properly funded *and* to be

functioning so as to represent Wales in properly rounded way.

Dr John Geraint, Creative Director, Green Bay Media

John established Green Bay Media with Phil George in 2001.

Green Bay produces documentaries, drama and arts programmes for BBC, ITV, S4C, France Télévisions, National Geographic and other international broadcasters.

John was director and series producer of Green Bay's landmark history of the nation, *The Story of Wales* (BBC, 2012).

John's other credits for Green Bay include *Do Not Go Gentle*, nominated alongside blue-chip series *Band of Brothers* and *Blue Planet* at the 2002 Banff Rockies; *Gêm y Ganrif (Game of the Century)* which scooped the Gold Torc at the 2006 Celtic Film and Television Festival; and other award-winning programmes including the drama series *Calon Gaeth (Small Country)* and feature-length documentaries *Fel Arall (Otherwise)* and *Carwyn*.

John Geraint was previously at the BBC where he had a 20-year career as a programme-maker and executive, leading a department of 430 programme-makers, and doubling network output from Wales in the late 1990s.

John is a former chair of the Skillset Cymru National Board and of media development charity for young people, Zoom Cymru. He is a Trustee of the Arts Council of Wales.

John was educated at Porth County School in the Rhondda and at Corpus Christi College, Oxford. He holds an MBA in Public Service Management from Bradford University and a Ph D from the University of Glamorgan.

Eitem 4

18 Tachwedd 2015 - Papurau i'w nodi

Rhif papur:	Mater	Oddi wrth	Cam gweithredu
Papurau cyhoeddus i'w nodi			
4	Bil Cymru Drafft	Prif Weinidog Cymru at Gadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol	

Ein cyf/Our ref: MA-C/FM-/0014/15

David Melding AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Cardiff

11 Tachwedd 2015

Annwyl David

Ymchwiliad i'r Bil Cymru Drafft – Tystiolaeth Ysgrifenedig

Yn dilyn fy llythyr dyddiedig 30 Hydref, rwy'n amgáu fy nhystiolaeth ysgrifenedig ynglŷn â'r Bil Cymru Drafft i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'i waith.

Ym marn Llywodraeth Cymru, bydd gan y Bil arwyddocâd cyfansoddiadol mawr ar gyfer Cymru ac ar gyfer yr Undeb; bydd yn ailddiffinio rôl y sefydliadau datganoledig yng Nghymru yn y gwaith o lywodraethu'r Deyrnas Unedig. Fel y dywedodd yr Ysgrifennydd Gwladol ei hun yn ei araith ar 17 Tachwedd, 2014 wrth lansio'r hyn a ddaeth yn broses Dydd Gŵyl Dewi, "We have a unique opportunity to reshape the future of our Union". Felly, dylid ystyried cynnwys y Bil o safbwynt egwyddor gyfansoddiadol, gyda'r bwriad o gryfhau datganoli Cymru a sicrhau lle Cymru o fewn Undeb diwygiedig. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei barn am rai o'r cwestiynau ehangach ynghylch dyfodol yr Undeb mewn tystiolaeth ysgrifenedig i Bwyllgor Cyfansoddiad Tŷ'r Arglwyddi mewn perthynas â'i ymchwiliad i "Yr Undeb a Datganoli", ac mae angen ystyried ein tystiolaeth i'ch Pwyllgor chi o ran Bil Cymru yn y cyd-destun hwnnw.

Rwy'n danfon copi at Gadeiryddion y Pwyllgorau eraill.

Edrychaf ymlaen at gwrdd â chi a'ch cyd-aelodau ar 16 Tachwedd.

Yn ddiffuant

CARWYN JONES

Profion cymhwysedd sydd ar hyn o bryd o dan Ran 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac Atodlen 7 iddi

1. A yw'r ddarpariaeth yn ymwneud ag un neu ragor o bynciau a restrir yn Rhan 1 of Atodlen 7?

Os ydyw, ewch i gwestiwn 2

Os nad ydyw – mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd oni bai:

(a) ei bod yn darparu ar gyfer gorfodi darpariaeth gymwys yn un o Ddeddfau neu Fesurau'r Cynulliad neu ei bod yn briodol fel arall ar gyfer gwneud y ddarpariaeth honno'n effeithiol;

neu

(b) ei bod fel arall yn gysylltiedig â'r ddarpariaeth honno, neu'n ganlyniad iddi.

2. A yw'r ddarpariaeth yn perthyn i unrhyw rai o'r eithriadau yn Rhan 1 o Atodlen 7?

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 3.

Os ydyw - mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd oni bai:

(a) ei bod yn darparu ar gyfer gorfodi darpariaeth gymwys yn un o Ddeddfau neu Fesurau'r Cynulliad neu ei bod yn briodol fel arall ar gyfer gwneud y ddarpariaeth honno'n effeithiol

neu

(b) ei bod fel arall yn gysylltiedig â'r ddarpariaeth honno, neu'n ganlyniad iddi.

3. A yw'r ddarpariaeth yn gymwys heblaw nag mewn perthynas â Chymru neu'n rhoi, yn gorfodi, yn addasu neu'n dileu swyddogaethau sy'n arferadwy heblaw nag mewn perthynas â Chymru (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 4.

Os ydyw - mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd oni bai:

(a) ei bod yn darparu ar gyfer gorfodi darpariaeth gymwys yn un o Ddeddfau neu Fesurau'r Cynulliad neu ei bod yn briodol fel arall ar gyfer gwneud y ddarpariaeth honno'n effeithiol;

neu

(b) ei bod fel arall yn gysylltiedig â'r ddarpariaeth honno, neu'n ganlyniad iddi.

4. A oes unrhyw rai o'r gwaharddiadau yn Rhan 2 o Atodlen 7 yn gymwys gan roi sylw i unrhyw eithriad i'r gwaharddiadau hynny yn Rhan 3 o'r Atodlen honno?

(a) A yw'r ddarpariaeth yn dileu neu'n addasu unrhyw rai o swyddogaethau cyn-gychwyn un o Weinidogion y Goron (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

(b) A yw'r ddarpariaeth yn rhoi neu'n gorfodi unrhyw rai o swyddogaethau un o Weinidogion y Goron (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

(c) A yw'r ddarpariaeth yn addasu unrhyw rai o'r darpariaethau a restrir yn y tabl ym mharagraff 2(1) o Ran 2 o Atodlen 7 (gan roi sylw i unrhyw eithriadau perthnasol)?

(d) A yw'r ddarpariaeth yn gwneud addasiadau i unrhyw rai o ddarpariaethau Deddf Seneddol heblaw Deddf Llywodraeth Cymru 2006 sy'n ei gwneud yn ofynnol i symiau y mae eu hangen ar gyfer ad-dalu, neu dalu llog, ar symiau sy'n cael eu benthyca gan Weinidogion Cymru gael eu codi ar Gronfa Gyfunol Cymru, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

(e) A yw'r ddarpariaeth yn addasu unrhyw rai o swyddogaethau Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol Swyddfa Archwilio Cymru (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

(f) A yw'r ddarpariaeth yn dileu neu'n addasu unrhyw rai o swyddogaethau Tollau Cartref a Thramor Ei Mawrhydi (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

(g) A yw'r ddarpariaeth yn rhoi neu'n gorfodi unrhyw swyddogaeth ar Dollau Cartref a Thramor Ei Mawrhydi, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

(h) A yw'r ddarpariaeth yn addasu darpariaethau Deddf Llywodraeth Cymru 2006, heblaw'r darpariaethau hynny y cyfeirir atynt ym mharagraff 5(2),(3) a (4A) o Ran 1 o Atodlen 7?

Os ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd .

Os nad ydyw:

5. A yw'r ddarpariaeth yn ymestyn heblaw nag i Gymru a Lloegr yn unig?

Os ydyw - mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os nad ydyw:

6. A yw'r ddarpariaeth yn anghydnaws â hawliau'r Confensiwn neu â chyfraith yr UE?

Os ydyw - mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os ydyw - mae'r ddarpariaeth o fewn cymhwysedd.

Profion cymhwysedd o dan adran 108A ac Atodlenni 7A a 7B o Fil Cymru arfaethedig

1. A yw'r ddarpariaeth yn ymestyn heblaw nag i Gymru a Lloegr yn unig?

Os ydyw - mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os nad ydyw:

2. A yw'r ddarpariaeth yn gymwys heblaw nag mewn perthynas â Chymru neu'n rhoi, yn gorfodi, yn addasu neu'n dileu swyddogaethau sy'n arferadwy heblaw nag mewn perthynas â Chymru, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 3:

Os ydyw, a yw'r ddarpariaeth:

(a) yn ategol i ddarpariaeth sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad (neu a fyddai o fewn cymhwysedd pe bai'n cael ei chynnwys yn un o Ddeddfau'r Cynulliad), ac

(b) yn cael dim mwy o effaith, heblaw nag mewn perthynas â Chymru, neu mewn perthynas â swyddogaethau sy'n arferadwy heblaw nag mewn perthynas â Chymru, nag sydd ei angen er mwyn gweithredu diben y ddarpariaeth honno.

Os nad ydyw – mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os ydyw:

3. A yw'r ddarpariaeth yn ymwneud â materion a gadwyd yn ôl (gweler Atodlen 7A)?

Os ydyw – mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os nad ydyw:

4. A yw'r ddarpariaeth yn torri unrhyw rai o'r gwaharddiadau yn Rhan 1 o Atodlen 7B, gan roi sylw i unrhyw eithriad i'r gwaharddiadau hynny yn Rhan 2 o'r Atodlen honno? (Gweler cwestiynau 5 i 11)

5. A yw'r ddarpariaeth yn addasu "y gyfraith ar faterion a gadwyd yn ôl" (gweler paragraff 1(2) o Ran 1 o Atodlen 7B)?

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 6.

Os ydyw:

A yw'r addasiad yn ategol i ddarpariaeth nad yw'n ymwneud â materion a gadwyd yn ôl ac yn cael dim mwy o effaith ar faterion a gadwyd yn ôl nag sydd ei angen er mwyn gweithredu diben y ddarpariaeth honno?

Os ydyw, ewch i gwestiwn 6.

Os nac ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd .

6. A yw'r ddarpariaeth yn addasu'r gyfraith breifat (gweler paragraff 3(2) o Ran 1 o Atodlen 7B)?

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 7

Os ydyw:

*A yw'r addasiad (1) yn angenrheidiol at ddiben datganoledig neu (2) yn ategol i ddarpariaeth a wnaed sydd â diben datganoledig **ac** yn cael dim mwy o effaith ar gymhwyso'r gyfraith breifat nag sydd angen er mwyn gweithredu'r diben hwnnw?*

Os ydyw, ewch i gwestiwn 7.

Os nac ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd .

7. A yw'r ddarpariaeth yn addasu'r gyfraith droseddol?

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 8.

Os ydyw:

*(ii) A yw'r addasiad yn ategol i ddarpariaeth sydd â diben datganoledig **ac** yn cael dim mwy o effaith ar gymhwyso'r gyfraith droseddol yn gyffredinol nag sydd ei angen er mwyn gweithredu diben y ddarpariaeth honno?*

Os ydyw, ewch i gwestiwn 8.

Os nac ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd .

8. A yw'r ddarpariaeth yn addasu unrhyw rai o'r darpariaethau a restrir yn y tabl ym mharagraff 5(1) o Ran 1 o Atodlen 7B (gan roi sylw i eithriadau perthnasol)?

Os ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 9

9. A yw'r ddarpariaeth yn gwneud addasiadau i unrhyw rai o ddarpariaeth Deddf Seneddol heblaw Deddf Llywodraeth Cymru 2006 sy'n ei gwneud yn ofynnol i symiau y mae eu hangen ar gyfer ad-dalu, neu dalu llog ar symiau sy'n cael eu benthyca gan Weinidogion Cymru gael eu codi ar Gronfa Gyfunol Cymru, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny)?

Os ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 10.

10. A yw'r ddarpariaeth yn addasu darpariaethau Bil/Deddf Cymru, heblaw'r darpariaethau y cyfeirir atynt ym mharagraff 7(2)(3) a(4) o Ran 1 o Atodlen 7B?

Os ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 11.

11. A yw'r ddarpariaeth:

- (a) Yn dileu neu'n addasu, unrhyw rai o swyddogaethau awdurdod a gedwir, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny);**
- (b) Yn rhoi neu'n gorfodi unrhyw swyddogaeth ar awdurdod a gedwir, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny);**
- (c) Yn rhoi, yn gorfodi, yn addasu neu'n dileu swyddogaethau sy'n arferadwy yn benodol mewn perthynas ag awdurdod a gedwir, (neu'n rhoi pŵer i wneud hynny), neu**
- (d) yn gwneud addasiadau i gyfansoddiad awdurdod a gedwir, neu'n rhoi pŵer trwy is-ddeddfwriaeth i wneud hynny?**

Os nad ydyw, ewch i gwestiwn 12.

Os ydyw, a yw'r Gweinidog priodol yn y DU'n cydsynio â'r ddarpariaeth?

Os ydyw, ewch i gwestiwn 12.

Os nac ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

12. A yw'r ddarpariaeth yn anghydnaws â hawliau'r Confensiwn neu â chyfraith yr UE?

Os ydyw, mae'r ddarpariaeth y tu allan i gymhwysedd.

Os nac ydyw, mae'r ddarpariaeth o fewn cymhwysedd.

BIL CYMRU DRAFFT
Tystiolaeth Ysgrifenedig a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a
Deddfwriaethol gan Lywodraeth Cymru

Cyflwyniad

1. Mae Llywodraeth Cymru'n croesawu'r cyfle hwn i gyflwyno ei sylwadau ar y Bil Cymru drafft a gyhoeddwyd ar 20 Hydref 2015.
2. Roedd y refferendwm ar Annibyniaeth i'r Alban, a gynhaliwyd ychydig dros flwyddyn yn ôl, yn drobwynt o safbwynt llywodraethiant cyfansoddiadol y Deyrnas Unedig. Bryd hynny cafwyd ymrwymiad gan Lywodraeth y DU i ddatblygu setliad newydd a theg a fyddai'n berthnasol i bob rhan o'r Deyrnas Unedig. Nodwyd eu bod yn awyddus i sicrhau bod Cymru yn rhan ganolog o'r drafodaeth ynghylch sut y gallwn sicrhau bod ein Teyrnas Unedig yn gweithio i'n holl wledydd. O safbwynt Cymru, mynegwyd yr ymrwymiad hwn ym mhroses Dydd Gŵyl Dewi a'r ffaith bod y Bil Cymru drafft sydd ger ein bron heddiw wedi'i gyhoeddi.
3. Yn anffodus ni all Llywodraeth Cymru gytuno bod y Bil drafft hwn yn gytbwys nac ychwaith yn deg. Nododd ymchwiliad eich Pwyllgor a gynhaliwyd yn gynharach eleni ynghylch cynigion Llywodraeth y DU ar gyfer datganoli pellach i Gymru bedair prif egwyddor yr oedd angen eu hadlewyrchu mewn unrhyw setliad cyfansoddiadol newydd. Rydym yn parhau i gefnogi eich galwad am Fil sy'n adlewyrchu egwyddorion sybsidiaredd, eglurder, symlrwydd ac ymarferoldeb. Nid yw'r Bil hwn, ar ei ffurf bresennol, yn cynnwys darpariaeth ar unrhyw un o'r rhain. Nid yw datgan hyn yn rhoi dim pleser i bleser Lywodraeth Cymru: y Bil arfaethedig hwn fydd y trydydd setliad cyfansoddiadol i Gymru mewn llai nag ugain mlynedd, ond nid yw unrhyw un o'r setliadau hyn wedi sicrhau'r sefydlogrwydd hirdymor y mae datganoli yng Nghymru wir yn ei haeddu.
4. Fel y gŵyr y Pwyllgor hwn o brofiad, mae cwestiynau'n codi lawer yn rhy aml ynghylch cymhwysedd y Cynulliad Cenedlaethol i ddeddfu mewn nifer o feysydd. Dyma un o'r rhesymau pam yr oeddem o blaid trosglwyddo o fodel rhoi pwerau i fodel cadw pwerau. Mae'r model cadw pwerau a gynigir gan Lywodraeth y DU, fodd bynnag, yn adlewyrchu i bob pwrpas y model presennol ac felly nid yw'n cynnig llawer mwy na newid technegol i ni. Nid oedd ein galwad am fodel rhoi pwerau yn alwad am newid technegol o ran drafftio'r setliad. Wrth alw am fodel cadw pwerau, rydym wedi dadlau'n gyson y dylai penderfyniadau gael eu gwneud ar sail egwyddor sybsidiaredd sy'n golygu y dylai pob mater gael ei ddatganoli oni bai fod rheswm da dros ei gadw ar lefel y DU.
5. At hynny, mae'r Bil drafft yn cyflwyno nifer o gyfyngiadau newydd, un ai drwy gydsyniadau Gweinidogol neu drwy brofion cyfreithiol cymhleth. Byddai pob un o'r rhain yn cynyddu nifer y meysydd sy'n 'broblem' o fewn y setliad datganoli.
6. Rydym felly'n credu nad yw'r Bil Cymru drafft, ar ei ffurf bresennol, yn cynnig ateb.

Egwyddorion sydd wrth wraidd y model cadw pwerau

7. Wrth lansio'r hyn a elwir bellach yn broses Dydd Gŵyl Dewi ar 17 Tachwedd 2014, dywedodd Ysgrifennydd Gwladol Cymru, *"We have a unique opportunity to reshape the future of our Union"*. Dylid felly ystyried cynnwys Bil Cymru yn unol ag egwyddor gyfansoddiadol, lle bwriedir atgyfnerthu datganoli yng Nghymru a hefyd diogelu safle Cymru o fewn Undeb sy'n fwy cydlynol ac felly'n gryfach.
8. Wrth wraidd y safbwynt hwn y mae barn glir pobl Cymru a fynegwyd yn refferendwm 2011 a roddodd fandad ar gyfer deddfwrfa effeithiol i Gymru ac a gadarnhaodd ddymuniad yr etholwyr y dylai'r Cynulliad Cenedlaethol fod â phwerau eang eu cwmpas ar gyfer llunio deddfwriaeth sylfaenol.
9. Mae natur gymharol gyfyng setliad datganoli Cymru o ystyried y DU gyfan, ac awdurdodaeth gyfreithiol ac unigol Cymru a Lloegr wedi arwain yn y gorffennol at greu ffin ddigyswllt rhwng meysydd gweithgaredd a gadwyd yn ôl a rhai a gafodd eu datganoli. Mae anghytundebau ynghylch cwmpas y ffin hon (sydd wedi digwydd droeon, er enghraifft mewn perthynas â llywodraeth leol a gwasanaeth yr heddlu) yn llesteirio datblygiad polisi cydgysylltiedig ac yn arwain at densiynau rhwng gweinyddiaethau. Dyma sefyllfa gwbl wahanol i'r hyn sy'n bodoli yn yr Alban a Gogledd Iwerddon, lle y mae gan y gweinyddiaethau datganoledig wir ymreolaeth gydlynol o fewn y meysydd datganoledig.
10. Cynnig Llywodraeth y DU ar gyfer datrys y materion sy'n codi pan fydd cysylltiadau sylweddol rhwng yr hyn sydd wedi'i ddatganoli a'r hyn nad yw wedi'i ddatganoli yw cyfyngu ymhellach ar bwerau'r Cynulliad Cenedlaethol. Byddai hyn yn cael ei gyflawni drwy gynnal setliad cyfyng a phennu bod mwy o bwerau'n ddarostyngedig i gydsyniad Gweinidogol neu drwy gyflwyno profion cyfreithiol newydd a chymhleth. Ein hateb yw symud y ffin fel bod modd osgoi'r tensiynau hyn a datblygu setliad mwy cydlynol a sefydlog a fydd yn parhau am gyfnod hir.
11. Fel y cytunodd y Cynulliad Cenedlaethol ar 7 Hydref 2015, cred Llywodraeth Cymru y dylid *"creu awdurdodaeth gyfreithiol i Gymru fel y fframwaith cyfreithiol mwyaf dymunol ac effeithiol i gyd-fynd â'r broses o weithredu'r model cadw pwerau ar gyfer datganoli"*. Bydd cadw awdurdodaeth bresennol Cymru a Lloegr yn arwain at gymhlethdod o fewn setliad Cymru nad yw'n gymesur â dyheadau'r Ysgrifennydd Gwladol ynghylch eglurder ac ymarferoldeb. Mae cadw cyfrifoldeb am yr heddlu, ynghyd â chyfrifoldeb gweithredol am argyfyngau sifil posibl, hefyd yn cyflwyno cymhlethdod i'r gwaith o ddarparu gwasanaethau brys yng Nghymru.
12. Fel y nododd y Prif Weinidog wrth ymateb yn y ddadl yn y Cynulliad Cenedlaethol:

"Mae'r awdurdodaeth yn mynd ymhellach na'r ffordd y mae'r gyfraith yn cael ei gweinyddu yn unig; mae awdurdodaeth yn ganolog i ddrafftio Bil Cymru. Os nad oes gennych awdurdodaeth ar wahân, rydych yn ei gwneud yn llawer anos drafftio Bil sy'n diffinio pwerau. Ac felly rydym mewn sefyllfa lle mai ni yw'r unig awdurdodaeth gyfreithiol yn unman yn y byd lle y ceir dwy ddeddfwrfa o fewn yr un awdurdodaeth. Mae'n golygu bod diffinio pwerau'r ddwy ddeddfwrfa yn mynd yn fwyfwy anodd o'r herwydd."
13. Dywedodd yr Arglwydd Brif Ustus yn ddiweddar *"it is right for me to say that there is no reason why a unified court system encompassing England and Wales cannot serve two legal jurisdictions"*. Fel mesur dros dro, gallai hyn olygu creu

awdurdodaeth gyfreithiol i Gymru sy'n wahanol i awdurdodaeth gyfreithiol Lloegr ond ddim ar wahân iddi - awdurdodaeth gyfreithiol Gymreig a gefnogir gan system Llysoedd a rennir, ac a gynhelir gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder. Yr un fyddai'r system farnwriaeth a gweinyddol, yr adeiladau etc ag sy'n bodoli yn awr. Bydd Llywodraeth Cymru'n ymgymryd â rhagor o waith o safbwynt sylwadau'r Arglwydd Brif Ustus yn ystod yr wythnosau nesaf.

14. Rydym ni, fel Llywodraeth, yn credu bod sylwadau'r Arglwydd Brif Ustus yn haeddu cael eu hystyried ymhellach gan Lywodraeth y DU. Os na fydd hynny'n digwydd, bydd angen mynd i'r afael â nifer o faterion y tynnir sylw atynt yn yr adrannau canlynol.

Asesu'r Model Cadw Pwerau arfaethedig

15. Ar hyn o bryd mae cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol wedi'i sefydlu yn a.108 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ac Atodlen 7 iddi. Mae'r Bil newydd yn disodli a.108 ag a.108A newydd arfaethedig, a chaiff Atodlen 7 ei disodli gan ddwy Atodlen newydd, sef 7A a 7B.
16. Ceir cofnod cyhoeddus o'r ffaith bod Ysgrifennydd Gwladol Cymru wedi rhannu fersiwn ddrafft o adran arfaethedig 108A ac Atodlenni arfaethedig 7A a B â Llywodraeth Cymru a Chynulliad Cenedlaethol Cymru ar 31 Gorffennaf 2015. Ymatebodd Llywodraeth Cymru'n ffurfiol â dau llythyr ac mae'r rhain bellach wedi'u cyhoeddi. Anfonwyd un llythyr ar 7 Awst ac un arall ar 7 Medi. Nododd y llythyr cyntaf ein sylwadau cychwynol a chyflwynwyd sylwadau mwy manwl yn yr ail llythyr.
17. Nid yw'r papur hwn yn atgynhyrchu'n llwyr y dadleuon a gyflwynwyd yn y llythyrau hyn ond mae'n nodi'r meysydd allweddol lle y mae trafodaethau pellach â Llywodraeth y DU yn hollbwysig i Lywodraeth Cymru cyn y gallwn ystyried cefnogi Bil Cymru ar ei ffurf ddrafft bresennol.
18. Mewn adroddiad a gyhoeddwyd yn gynharach eleni, dadleuodd eich Pwyllgor y dylai'r model cadw pwerau newydd ac arfaethedig gael ei asesu yn erbyn egwyddorion sybsidiaredd, eglurder, symrlwydd ac ymarferoldeb. Gan dderbyn bod peth gorgyffwrdd rhwng y tair egwyddor olaf, mae Llywodraeth Cymru'n cytuno â'r casgliad hwnnw.
19. O safbwynt sybsidiaredd, mae hwnnw'n bennaf berthnasol i'r Atodlen 7A newydd ac arfaethedig sy'n rhestru, mewn cryn fanylder, y cymalau cadw unigol a gynigir gan yr Ysgrifennydd Gwladol. Cyflwynodd Prif Weinidog Cymru ei sylwadau ynghylch hyn yn ei llythyr dyddiedig 7 Medi at yr Ysgrifennydd Gwladol. Cred Llywodraeth Cymru fod y rhestr o gymalau cadw y mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi'u cynnig yn Atodlen 7A yn cynnwys nifer sylweddol o rai nad ydym yn barnu ei bod yn briodol eu cynnwys mewn dogfen fel Bil Cymru sydd o bwysigrwydd cyfansoddiadol. O ystyried y materion y mae rhai o'r cymalau cadw hyn yn mynd i'r afael â hwy bernir y byddai lawer yn fwy priodol i'r Cynulliad Cenedlaethol yn hytrach na'r Senedd yn Llundain eu hystyried gan nad ydynt ond o arwyddocâd arbennig i Gymru. **Rydym felly'n credu y gall nifer y cymalau cadw yn Atodlen 7A gael eu lleihau'n sylweddol ac y dylent gael eu lleihau'n sylweddol, heb effeithio ar fuddiannau dilys Llywodraeth y DU mewn perthynas â Chymru.**

20. Rydym hefyd yn tynnu eich sylw at agwedd ddrafftio ar Atodlen arfaethedig 7A. Caiff y cymal “*The subject-matter of [specified Acts of Parliament]*” ei ddefnyddio nifer fawr o weithiau ar gyfer pennu cymalau cadw unigol. **Cred Llywodraeth Cymru fod y dull drafftio hwn yn ddiffygiol; nid yw'r cymal cadw ar y ffurf hon yn egluro ar ei wyneb beth yn union sy'n cael ei gadw.** O'r herwydd nid yw'n sicrhau'r symrlwydd a'r eglurder yr ydym ni a'r Ysgrifennydd Gwladol yn ceisio ei sicrhau o fewn y setliad newydd. Ar ben hynny, nid yw'n glir bob amser pam y mae Deddfau penodol wedi'u nodi yn y modd hwn; er enghraifft, mae'r rhestr o Ddeddfau o'r fath yn y maes 'Cyflogaeth a Chysylltiadau Diwydiannol' lawer yn hirach na'r rhestr gyfatebol ar gyfer yr Alban. Nid ydym, fodd bynnag, wedi cael unrhyw esboniad am hyn.
21. Mae angen i Atodlen 7B gael ei hasesu gan gyfeirio at egwyddorion egllurder, symrlwydd ac ymarferoldeb. **Mae Llywodraeth Cymru yn ei chael hi'n anodd iawn derbyn yr hyn a gynigir yn yr Atodlen hon.** Un ffordd o asesu effaith y darpariaethau yw cymharu'r profion sy'n ofynnol ar gyfer penderfynu a yw darpariaeth mewn Bil o fewn cymhwysedd o dan y setliad presennol â'r profion y byddai gofyn eu cymhwyso petai darpariaethau'r Bil newydd yn eu lle. Mae Atodiad 1 yn disgrifio, ar ffurf testun, siartiau llif sy'n nodi'r cwestiynau y mae'n rhaid eu gofyn mewn perthynas â phob un o ddarpariaethau'r Bil o dan bob setliad. **Mae cymhlethdodau ynghlwm wrth y setliad presennol ond dengys Atodiad 1 nad yw'r setliad a gynigir ym Mil Cymru yn datrys unrhyw un o'r rhain, eithr yn hytrach mae'n ychwanegu atynt. Mae hyn yn mynd yn gwbl groes i ddyhead yr Ysgrifennydd Gwladol am setliad clir a chadarn.**
22. Mae gennym nifer o bryderon ynghylch manylion Atodlen 7B. Ar hyn o bryd gall y Cynulliad Cenedlaethol addasu'r gyfraith cytundebau, y gyfraith gyffredin ac agweddau eraill ar gyfraith breifat a chyfraith trosedd lle bynnag y mae'r addasiadau hynny'n *gysylltiedig* â phwnc datganoledig. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, symleiddio'r modd y mae contractau'n gweithio o fewn meysydd datganoledig lle y mae hynny'n briodol ar gyfer sicrhau bod deddfwriaeth y Cynulliad yn effeithiol neu greu trosedd mewn perthynas â'r meysydd datganoledig hyn. **Mae'r Bil drafft yn cwtogi'n sylweddol ar y gallu hwn, gan gyfyngu ar bŵer y Cynulliad Cenedlaethol i addasu'r gyfraith breifat i ddarpariaethau sydd un ai'n 'angenrheidiol ar gyfer pwrpas datganoledig' neu'n 'ategol' at ddarpariaeth arall sydd o fewn cymhwysedd, a chyfyngu ar bŵer y Cynulliad Cenedlaethol i addasu'r gyfraith trosedd yn gyfan gwbl i ddarpariaethau sy'n ategol i ddarpariaeth arall sydd o fewn cymhwysedd.** Yn y ddau achos, mae'r darpariaethau'n cael eu rhwystro ymhellach rhag cael unrhyw effaith fwy ar 'gymhwysiad cyffredinol [beth bynnag y mae hynny'n ei olygu] y gyfraith breifat neu droseddol' nag sy'n *angenrheidiol*. Mae atal y Cynulliad rhag addasu'r gyfraith droseddol am bwrpas datganoledig yn rhy gyfyngol, fodd bynnag. **Dylai'r dewis o ran a yw'n angenrheidiol, yn briodol neu'n fuddiol i addasu'r gyfraith breifat neu droseddol at bwrpas datganoledig fod yn fater i'r Cynulliad Cenedlaethol, ac nid i'r llysoedd, ond mae'r cyfyngiad newydd hwn yn golygu bod deddfwriaeth y Cynulliad lawer yn fwy tebygol o gael ei herio yn y llysoedd.**
23. Ceir yn ogystal gyfyngiad cyffredinol cwbl newydd ac eang iawn ei gwmpas ar bŵer y Cynulliad Cenedlaethol – hy yr anallu i addasu'r 'gyfraith ar faterion a gadwyd yn ôl'. **Nid yw'r angen am y cyfyngiad hwn, o fewn cyd-destun Cymru, wedi'i egluro'n ddigonol; pam y mae ei angen o dan fframwaith**

cadw pwerau tra nad oedd ei angen o dan y model rhoi pwerau? Mae model cadw pwerau yn golygu na all y Cynulliad Cenedlaethol ddeddfu mewn perthynas â materion a gadwyd yn ôl oni bai fod gwneud hynny'n ganlyniadol i ddarpariaeth neu'n gysylltiedig â hi. O'r herwydd, ni fydd y cyfyngiad ond yn effeithio ar ddarpariaethau o'r fath ac nid yw'n glir pam y mae angen cyfyngiad mor gymhleth a dyrys. Mae'n cymhwysu prawf 'dim mwy o effaith...nag sydd ei *angen*'. Gall 'sydd ei angen' olygu gwahanol bethau mewn gwahanol gyd-destunau; mae hyn yn ei gwneud hi'n anodd iawn rhagweld sut y byddai llys yn dehongli'r prawf ac mae'n gwneud y setliad yn ansefydlog, yn aneglur ac yn golygu ei fod yn agored i heriau cyfreithiol pellach. O dan y darpariaethau hyn byddai penderfyniadau ynghylch y ffordd orau o roi effaith i gyfreithiau Cymreig yn trosglwyddo'n ddiwrthdro o Aelodau etholedig y Cynulliad, sy'n atebol i'r etholwyr, i farnwyr anetholedig.

24. Mae'r Bil drafft yn estyn yn sylweddol y gofyn am gydsyniadau Gweinidogol i ddeddfwriaeth y Cynulliad. Byddai angen cydsyniad gan Lywodraeth y DU ar y Cynulliad ar gyfer gallu addasu:

- *unrhyw* swyddogaeth y mae Gweinidog y DU yn gyfrifol amdani, hyd yn oed os yw o fewn cymhwysedd datganoledig y Cynulliad. Anodd yw gweld sut y gellir cysoni hyn â dyhead yr Ysgrifennydd Gwladol am ffin fwy clir rhwng meysydd datganoledig a meysydd sydd wedi'u cadw yn ôl.
- swyddogaeth *unrhyw* un o adrannau llywodraeth y DU, eto hyd yn oed os yw o fewn cymhwysedd datganoledig;
- *unrhyw* swyddogaeth gan awdurdod y mae Llywodraeth y DU'n parhau'n gyfrifol amdano (mae'r diffiniad yn eang iawn: er enghraifft, mae'n cynnwys rheoleiddiwr y diwydiant dŵr, OFWAT, er gwaethaf y ffaith bod gweithgareddau'r corff hwn yn hollbwysig i Gymru).

25. Effaith ymarferol y gofynion newydd hyn o ran cydsyniad yw y gallai deddfwriaeth y Cynulliad fod yn agored i oedi, neu'n waeth fyth, lesteirio gan Whitehall. Mae hyn yn mynd yn gwbl groes i'r dymuniad y mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi'i fynegi am "*a settlement that fosters co-operation not conflict between either end of the M4*", ac am "*Welsh laws to be decided by the people of Wales and their elected representatives.*"

Darpariaethau eraill y Bil

26. Fel y nodwyd uchod, nid yw Llywodraeth Cymru ond wedi gweld 31 o blith 33 o gymalau'r Bil drafft ers y prynhawn cyn cyhoeddi'r Bil ar 20 Hydref 2015. O'r herwydd mae'n rhaid i'n sylwadau fod yn rhai interim hyd nes y byddwn yn cael yr amser i ddadansoddi'r gwaith drafftio manwl. Wedi dweud hynny:

- Rydym yn croesawu cymal 1, sy'n cadarnhau bod y sefydliadau datganoledig yn ffurfio rhan barhaol o drefniadau cyfansoddiadol y DU, ond rydym yn ymwybodol o'r ffaith bod camau i atgyfnerthu'r darpariaethau cyfatebol ym Mil yr Alban yn cael eu hystyried, a chredwn y dylid trin y ddwy set o sefydliadau datganoledig ar gyfer yr Alban a Chymru yn gyfartal o safbwynt hyn yn y ddau Fil;
- O safbwynt sylfaen statudol Confensiwn Sewel (cymal 2), credwn fod y cymal yn darparu datganiad anghyflawn o'r confensiwn. Mae angen nodi'n benodol

na fydd y Senedd yn Llundain, heb ganiatâd y Cynulliad, yn deddfu mewn modd sy'n gwrthdaro â chymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Mae angen cywiro'r bwlch hwn (a hefyd ei gywiro ym Mil yr Alban);

- Rydym yn gefnogol iawn i'r darpariaethau a fydd yn galluogi'r Cynulliad i ddatblygu'n sefydliad sy'n llywodraethu ei hun i bob pwrpas (lle y byddai ei weithdrefnau wedi'u pennu yn ei Reolau Sefydlog yn hytrach na thrwy ddarpariaeth statudol), i benderfynu ar ei system etholiadol ei hun, ac os yw'n dymuno, dewis enw newydd (ac rydym yn fodlon â'r cynnig y dylai mwyafrifoedd uwch fod yn ofynnol yn y Cynulliad o safbwynt y materion olaf);
- Byddwn yn ystyried yn ofalus y modd y caiff y cymalau sy'n cynyddu cymwyseddau'r Cynulliad a Gweinidogion Cymru eu drafftio, a bydd swyddogion Llywodraeth Cymru yn trafod y rhain fel y bo angen â swyddogion yr Ysgrifennydd Gwladol cyn y caiff y Bil ei baratoi i'w gyflwyno'n ffurfiol i Dŷ'r Cyffredin y flwyddyn nesaf.

Bil Anghyflawn

27. Fel y mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi nodi'n glir, bydd trafodaethau rhynglywodraethol ynghylch y Bil yn parhau, a hynny ochr yn ochr â gwaith craffu'r Pwyllgor cyn y broses ddeddfu. O'r herwydd dylai'r Pwyllgor fod yn ymwybodol o'r ffaith y byddwn yn pwysleisio yn ystod y trafodaethau hynny yr angen am ddarpariaeth ychwanegol o fewn y Bil, fel a ganlyn:

- Mae Prif Weinidog Cymru wedi ysgrifennu at yr Ysgrifennydd Gwladol, gan dynnu sylw at rai materion y cyflwynodd Comisiwn Smith argymhellion yn eu cylch o safbwynt pwerau ychwanegol at gyfer yr Alban ac y cred Prif Weinidog Cymru y dylent hefyd gael eu rhoi i Gymru. Mae enghreifftiau'n cynnwys darpariaeth a fyddai'n galluogi cyrff y sector cyhoeddus i weithredu masnachfreintiau rheilffyrdd yng Nghymru, datganoli cyfrifoldeb am arwyddion ffyrdd a phwerau newydd ar gyfer rheoleiddio Peiriannau Gemau. Ceir darpariaeth ar gyfer datganoli pob un o'r rhain i'r Alban ym Mil yr Alban, ac rydym yn ceisio darpariaeth gyfartal ar gyfer Cymru;
- Mae casgliad o faterion, yn ogystal, y cyfeiriwyd at rai ohonynt yn ein Tystiolaeth i Gomisiwn Silk ond na wnaeth y Comisiwn unrhyw argymhellion yn eu cylch. Credwn y byddai datganoli bellach yn briodol ar gyfer pob un o'r rhain. Mae enghreifftiau o'r rhain yn cynnwys rhoi cymhwysedd deddfwriaethol i'r Cynulliad mewn perthynas â Thrwyddedu Alcohol a'r Ardoll Seilwaith Cymunedol (mae'r ddau fater hyn wedi'u dynodi'n faterion a fydd yn cael eu cadw yn ôl yn y Bil Cymru drafft), a chymhwysedd gweithredol mewn perthynas ag Argyfyngau Sifil Posibl, lle y byddai trosglwyddo'r cyfrifoldebau hyn yn adlewyrchu'r ffaith y byddai disgwyl i Brif Weinidog Cymru, fel rheol, roi arweiniad gwleidyddol ynglŷn ag unrhyw sefyllfa argyfyngus yng Nghymru.

Y Casgliadau

28. Cred Llywodraeth Cymru nad yw'r Bil Cymru drafft, y mae'r Pwyllgor yn cynnal yr adolygiad hwn yn ei gylch fel rhan o waith craffu cyn y broses ddeddfu, yn addas i'w ddiben ar ei ffurf bresennol. Byddai setliad datganoli Cymru'n parhau'n

ansefydlog ac yn ddigyswllt. Pwysig yw nodi, yn ogystal, y byddai'n anodd iawn ei ddeall. Mae hyn oll yn effeithio ar ddemocratiaeth yng Nghymru ac ar barch pobl tuag at sefydliadau'r Llywodraeth yn Llundain a Chaerdydd. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i gydweithio â Llywodraeth y DU er mwyn sicrhau Bil Cymru sy'n adlewyrchu'r mandad a fynegwyd gan bobl Cymru yn refferendwm 2011 ac sy'n cydgrynhai gwaith Comisiwn Silk.

**Llywodraeth Cymru
Tachwedd 2015**

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon